

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Veronika Dubielová
Zdenka Kovalčíková
Ján Solík

Dane v SR a ich aktuálne zmeny

2013

Publikácia bola vydaná a financovaná z prostriedkov ESF
v rámci národného projektu Profesionálny a kariérový rast
pedagogických zamestnancov.
ITMS kód projektu 26120130002
ITMS kód projektu 26140230002

DANE

v SR a ich aktuálne zmeny

Veronika DUBIELOVÁ
Zdenka KOVALČÍKOVÁ
Ján SOLÍK

Názov:	Dane v SR a ich aktuálne zmeny
Autori:	Ing. Veronika Dubielová, PhD. Ing. Zdenka Kovalčíková Ing. Ján Solík, PhD.
Recenzenti:	Ing. Ľudmila Velichová, PhD. Ing. Vladimír Jakubec, PhD.
Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave
Odborná redaktorka:	Mgr. Sylvia Laczová
Grafická úprava:	Ing. Monika Chovancová
Vydanie:	1.
Rok vydania:	2013
Počet strán:	60
ISBN	978-80-8052-555-2

Obsah

Úvod	5
1 Rozpočet verejnej správy v Slovenskej republike	6
2 Daň ako nástroj hospodárskej politiky	11
2.1 Daňový systém a charakteristika jeho prvkov	11
2.2 Daňové náležitosti	18
3 Daň z príjmov fyzickej osoby	20
3.1 Predmet dane z príjmov fyzickej osoby	20
3.2 Základ dane z príjmov fyzickej osoby a jeho výpočet	23
3.3 Sadzba dane z príjmov fyzickej osoby a výpočet dane	27
4 Daň z príjmov právnickej osoby	30
5 Miestne dane	36
5.1 Daň z nehnuteľností	36
5.2 Daň z motorových vozidiel	39
5.3 Ostatné miestne dane	42
6 Daň z pridanej hodnoty	44
7 Spotrebné dane	55
Zoznam použitej literatúry	58

Zoznam použitých skratiek

ČZD – čiastkový základ dane

DPFO – daň z príjmov fyzickej osoby

DPH – daň z pridanej hodnoty

DPPO – daň z príjmov právnickej osoby

DzMV – daň z motorových vozidiel

ERP – elektronická registračná pokladnica

ES – Európske spoločenstvá

EÚ – Európska únia

FR SR – Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky

IČ DPH – identifikačné číslo pre DPH

ISZČ – iná samostatná zárobková činnosť

NO – nadmerný odpočet

NRSR – Národná rada Slovenskej republiky

OECD – Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj

SR – Slovenská republika

VZN – všeobecne záväzné nariadenie

ZČ – závislá činnosť

ZD – základ dane

ZŤP – zdravotne ťažko postihnutý

Úvod

Publikácia *Dane v SR a ich aktuálne zmeny* je učebný zdroj vytvorený pre účastníkov akreditovaného aktualizáčného vzdelávacieho programu *Dane vo vyučovaní ekonomických predmetov na strednej škole*. Jeho cieľom je nielen rozšíriť a prehĺbiť vedomosti a zručnosti učiteľov v daňovej politike, ale poskytnúť im aktuálne informácie a poznatky z oblasti daní, ktoré nevyhnutne potrebujú na realizáciu kvalitnej profesijnej prípravy mladých ľudí.

Keďže problematika daní v Slovenskej republike sa v posledných desiatich rokoch veľmi výrazne menila a legislatíva sa v danej oblasti naďalej upravuje, je potrebné poskytnúť aj učiteľom odborných ekonomických predmetov kvalitný zdroj aktuálnych informácií a poznatkov zameraný na nedávne aj pripravované legislatívne zmeny. Teoretické poznatky uvádzame v menšej miere, pretože sa predpokladá, že učitelia majú ekonomické vzdelanie a základnú daňovú teóriu ovládajú.

Publikácia obsahuje názorné schémy a tabuľky, ktoré podporujú systemizáciu množstva nových informácií a napomáhajú tak prehľadnejšie sprostredkovať rozsiahlu a náročnú problematiku.

1| Rozpočet verejnej správy v Slovenskej republike

Rozpočet je základný nástroj finančnej politiky štátu. Zjednodušene povedané, je to plán, ktorý vyjadruje, ako vláda mŕňa peniaze občanov. Informuje o tom, ako vláda rozdeľuje finančné prostriedky, koľko dáva na obranu, dôchodky, zdravotníctvo, školstvo a iné funkcie štátu. Rozpočet tiež informuje o tom, či vláda svoje aktivity financuje z daní, poplatkov, cla alebo si prostriedky požičiava (www.rozpocet.sk).

Rozpočet verejnej správy je strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky štátu. Rozpočtom verejnej správy sa prerozdeľujú verejné prostriedky na zabezpečenie financovania funkcií štátu. Zostavuje sa každoročne najmenej na tri rozpočtové roky a pozostáva z dvoch kľúčových častí – štátneho rozpočtu a rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy.

Všetky organizácie verejnej správy hospodária s finančnými prostriedkami, ktoré sú súčasťou verejných financií a zostavujú svoj rozpočet. Rozpočet verejnej správy tvoria rozpočty subjektov verejnej správy, ktoré sú zapísané v štatistickom registri organizácií a zaradené v sektore verejnej správy, ktorý vedie Štatistický úrad SR v súlade s metodikou ESA 95. Sektor verejnej správy tvoria subsektory:

- ústredná správa,
- územná samospráva,
- fondy sociálneho a zdravotného poistenia (www.rozpocet.sk).

Tab. 1 Subsektory verejnej správy

Ústredná správa	Územná samospráva	Fondy sociálneho a zdravotného poistenia
• Štátne rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené ústrednou vládou • Štátne účelové fondy • Fond národného majetku Slovenskej republiky • Slovenský pozemkový fond • Verejné vysoké školy • Slovenská konsolidačná, a. s. • Rozhlas a televízia Slovenska • Tlačová agentúra slovenskej republiky • Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou • Ďalšie subjekty zapísané v štatistickom registri organizácií a zaradené v sektore verejnej správy	• Obce • Vyššie územné celky • Rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené územnou samosprávou	• Sociálna poisťovňa • Zdroje verejného zdravotného poistenia

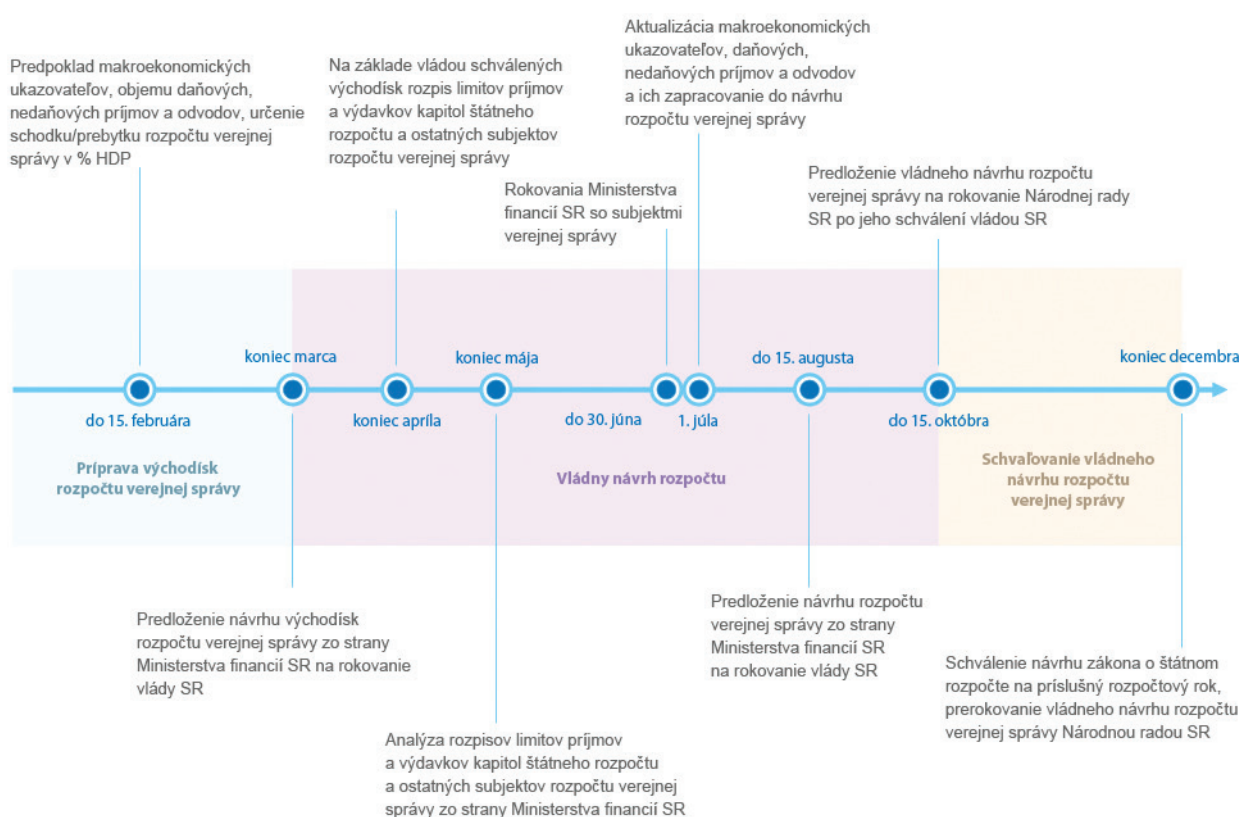
Zdroj: www.rozpocet.sk

Proces tvorby a rozhodovania o rozpočte

Proces tvorby rozpočtu verejnej správy možno rozdeliť na niekoľko častí. Prvá je zameraná na tvorbu východísk rozpočtu zo strednodobého hľadiska (na tri rozpočtové roky). Druhá časť začína schválením východísk vládou SR a končí predložením návrhu rozpočtu Národnej rade SR v termíne do 15. 10. bežného roka.

Nasleduje prerokovávanie návrhu rozpočtu v NR SR. Národná rada SR buď návrh rozpočtu do 31. 12. príslušného roka schváli a podľa tohto rozpočtu sa postupuje v nasledujúcom období, alebo vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na nasledujúci rozpočtový rok neschváli a nasleduje rozpočtové provizorium. Proces rozhodovania o rozpočte je znázornený na časovej osi.

Schéma 1 Časová os rozhodovania o rozpočte

Zdroj: <http://www.rozpocet.sk/app/homepage/oRozpocte/rozhodovanieORozpocte>

Vývoj príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu

Tab. 2 Vývoj príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu v rokoch 2011 a 2012 (v tis. €)

	Ukazovateľ	Skutočnosť		Index 2012/2011	Zmena 2012 - 2011
		2011	2012		
I.	PRÍJMY spolu	12 002 326	11 830 036	98,6	-172 290
A.	Daňové príjmy	8 700 097	8 462 284	97,3	-237 813
1.	Dane z príjmov a kapitálového majetku	1 867 541	2 129 597	114,0	262 056
	v tom: - daň z príjmov fyzickej osoby	106 803	231 776	217,0	124 973
	v tom: - zo závislej činnosti	1 638 580	1 763 433	107,6	124 853
	- z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu	59 452	85 807	144,3	26 355
	- výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	-1 574 703	-1 598 916	101,5	-24 213
	- prevod podielu dane z príjmov fyzických osôb na osobitný účel	-16 526	-18 548	112,2	-2 022
	- daň z príjmov právnickej osoby	1 617 538	1 730 677	107,0	113 139
	- prevod podielu dane z príjmov právnických osôb na osobitný účel	-25 444	-26 146	102,8	-702
	- daň z príjmov vyberaná zrážkou	143 200	167 144	116,7	23 944
2.	Dane z majetku	151	190	125,8	39
3.	Dane za tovary a služby	6 742 837	6 277 318	93,1	-465 519
	z toho: - daň z pridanej hodnoty	4 741 352	4 298 797	90,7	-442 555
	- spotrebné dane	2 001 440	1 978 439	98,9	-23 001
4.	Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	38 748	30 759	79,4	-7 989
	z toho: - dovozné clo	54	83	153,7	29
	- podiel na vybraných finančných prostriedkoch	38 691	30 670	79,3	-8 021
5.	Sankcie uložené v daňovom konaní a sankcie súvisiace s úhradami za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom	21 382	14 392	67,3	-6 990
6.	Iné dane (dane z emisných kvót)	29 438	10 028	34,1	-19 410
B.	Nedaňové príjmy	861 264	696 647	80,9	-164 617
C.	Granty a transfery	2 440 965	2 671 105	109,4	230 140
II.	VÝDAVKY spolu	15 278 042	15 640 711	102,4	362 669
A.	Bežné výdavky	12 782 847	13 657 546	106,8	874 699
1.	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1 498 527	1 513 655	101,0	15 128
2.	Poistné a príspevok do poisťovní	500 793	505 100	100,9	4 307
3.	Tovary a služby	1 226 227	1 300 157	106,0	73 930
4.	Bežné transfery	8 550 653	10 338 281	120,9	1 787 628
5.	Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom, pôžičkou, návratnou finančnou výpomocou a finančným prenájomom	1 006 647	353	0,0	-1 006 294
B.	Kapitálové výdavky	2 495 195	1 983 165	79,5	-512 030
1.	Obstarávanie kapitálových aktív	500 127	460 197	92,0	-39 930
2.	Kapitálové transfery	1 995 068	1 522 968	76,3	-472 100
I.-II.	Prebytok (+), schodok (-)	-3 275 716	-3 810 675	116,3	-534 959

Zdroj: www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3557

V tabuľke 3 je uvedená podrobnejšia štruktúra daňových príjmov v SR za ostatné roky.

Tab. 3 Daňové príjmy štátneho rozpočtu v rokoch 2009 – 2012 (v tis. €)

Kód EK	Ukazovateľ	Skutočnosť 2009	Skutočnosť 2010	Skutočnosť 2011	Skutočnosť 2012
110	Dane z príjmov a kapitálového majetku	2 314 131	1 541 703	1 867 541	2 129 597
111	Daň z príjmov fyzickej osoby	28 582	134 575	106 803	231 776
v tom: 111001	Zo závislej činnosti	1 468 115	1 431 188	1 638 580	1 763 433
111002	Z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu	188 646	47 406	59 452	85 807
111003	Výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	-1 610 495	-1 328 466	-1 574 703	-1 598 916
111004	Prevod podielu dane z príjmov fyzických osôb na osobitný účel	-17 684	-15 553	-16 526	-18 548
112	Daň z príjmov právnickej osoby	2 129 770	1 254 796	1 617 538	1 730 677
z toho: 112001	Prevod podielu dane z príjmov právnických osôb na osobitný účel	-37 496	-28 592	-25 444	-26 146
113	Daň z príjmov vyberaná zrážkou	155 779	152 332	143 200	167 144
120	Dane z majetku	725	361	151	190
122	Dane z dedičstva a darovania	45	20	12	13
123	Dane z finančných a kapitálových transakcií	680	341	139	177
v tom: 123001	Z prevodu a prechodu nehnuteľností	680	341	139	177
130	Dane za tovary a služby	5 681 053	6 366 641	6 742 837	6 277 318
131	Daň z pridanej hodnoty	3 846 396	4 422 082	4 741 352	4 298 797
132	Spotrebné dane	1 834 578	1 944 624	2 001 440	1 978 439
132001	Z minerálneho oleja	1 052 896	1 032 530	1 073 667	1 042 786
132003	Z liehu	191 898	205 435	203 665	199 307
132005	Z piva	59 144	55 922	57 653	56 629
132007	Z vína	3 545	4 184	4 028	3 985
132009	Z tabakových výrobkov	507 329	610 036	623 374	635 507
132011	Z elektriny	7 694	14 561	16 028	16 616
132012	Z uhlia	913	684	584	970
132013	Zo zemného plynu	11 159	21 272	22 441	22 639
134	Dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti	79	-65	45	82
z toho: 134001	Z úhrad za dobývací priestor	107	109	104	104
134002	Z motorových vozidiel	-28	-174	-59	-22
140	Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	27 187	35 395	38 748	30 759
141	Dovozné clo	22	18	54	83
142	Dovozná prírážka	6	11	3	5
143	Podiel na vybraných finančných prostriedkoch	27 159	35 366	38 691	30 670
149	Ostatné colné príjmy	0	0	0	1
160	Sankcie uložené v daňovom konaní a sankcie súvisiace s úhrad. za služby verej. poskytov. STV a SRO	1 207	18 142	21 382	14 392
190	Iné dane (dane z emisných kvót)	0	0	29 438	10 028
100	Daňové príjmy spolu	8 024 303	7 962 242	8 700 097	8 462 284

Zdroj: www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3557

Ďalšie informácie o rozpočte verejnej správy

Aktuálne a prehľadne usporiadané informácie o rozpočte verejnej správy, ako aj o makroekonomických údajoch, z ktorých vychádza, možno nájsť na mnohých webových stránkach, napríklad:

- www.rozpocet.sk – údaje v grafoch a tabuľkách o rozpočte verejnej správy, o jej subjektoch a štátnom rozpočte. Prevádzkovateľom stránky je Ministerstvo financií Slovenskej republiky;
- www.cenastatu.sk – koncentruje detailné údaje týkajúce sa príjmov a výdavkov verejnej správy. Možno tu získať komplexný pohľad na to, koľko štát vyberá a míňa a ako sa tieto veličiny menia v čase. Prevádzkovateľom je INESS – Inštitút ekonomických a spoločenských analýz;
- www.google.com/publicdata/directory – makroekonomické údaje z Eurostatu a Svetovej banky vo forme interaktívnych grafov.

2| Daň ako nástroj hospodárskej politiky

Dane zohrávajú v politike a v ekonomike každého štátu významné miesto, tvoria nevyhnutnú súčasť organizácie spoločnosti. Každá vláda formuluje ciele svojej daňovej politiky a tieto ciele premieta do konkrétnej daňovej sústavy. Základným cieľom daňovej politiky je zabezpečiť zdroje na realizáciu funkcií štátu. Formulovanie konkrétnej daňovej politiky vychádza z hľadania ciest vytvoriť spravodlivú a účinnú daňovú sústavu tak, aby daňová politika, ktorá sa prostredníctvom tejto sústavy realizuje, pôsobila v súlade so zámermi hospodárskej politiky štátu.

Teoretické vymedzenia daní a ich funkcií sa menili v historickom kontexte a tiež v závislosti od názorového prúdu, ku ktorému sa autori prikláňali. Liberalizmus a štátny intervencionizmus sú dve základné názorové koncepcie, ktoré sú vo vzájomnom protiklade. Definícia dane zachytávajúca všetky podstatné charakteristiky, je *„daň ako povinná, zákonom určená neúčelová a neekvivalentná platba, ktorú daňové subjekty odvádzajú v presne určenej výške a v stanovených lehotách do príslušného verejného rozpočtu“* (Schultzová, A. – Borodovčák, M. – Neubauerová, E., 2004). Neúčelnosť vyplýva z toho, že daň sa môže použiť na financovanie ktoréhokoľvek verejného projektu. Neekvivalentnosť znamená, že platiteľ dane nemá nárok na protihodnotu k dani, ktorú zaplatil.

2.1| Daňový systém a charakteristika jeho prvkov

V ekonomike žiadneho štátu sa nevyskytuje iba jedna daň, ale daňová sústava, ktorú tvoria rôzne druhy daní. Daňový systém je širší pojem, ktorý okrem sústavy daní zahŕňa aj právne, organizačné a technicky konštituovaný systém inštitúcií, ktoré zabezpečujú správu daní, ich vyrubenie, vymáhanie a kontrolu. Daňový systém sa skladá z podsystémov a prvkov znázornených v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 4 Daňový systém a jeho prvky

Daňový systém	Podsystémy daňového systému	Prvky
	Daňová teória	Daňové princípy
	Daňová legislatíva	Smernice, nariadenia, zákony, vyhlášky
	Daňová sústava	Priame a nepriame dane (majetkové, dôchodkové, dane zo spotreby)
	Daňová správa a kontrola	Daňové subjekty, daňové úrady a ostatné daňové inštitúcie

Zdroj: Lénartová, G. (2004)

Daňová teória

Na daňový systém sú kladené aj určité požiadavky. L. Grúň (2001) sformuloval požiadavky na optimálny daňový systém takto:

- ekonomicky efektívny,
- administratívne jednoduchý,
- pružný (flexibilný)
- politicky prehľadný,
- spravodlivý.

Petrenka, J. (1996) komplexne rozpracoval 10 zásad zdaňovania a zoradil ich do 4 skupín:

- **Prvú skupinu** tvoria zásady z hľadiska čo *najväčšej spravodlivosti v daňovej politike*. Do tejto skupiny patria zásada všeobecnosti a zásada rovnosti,
- **Druhú skupinu** tvoria zásady z hľadiska daňovej politiky štátu. Sem zaraďujeme zásadu dostatočnosti daňového výnosu, zásadu stability zdanenia a zásadu elasticity zdanenia,
- **Tretia skupina** rozlišuje zásady z hľadiska národohospodárskeho. Tvoria ju zásada neutrality a zásada účinnosti zdanenia,
- **Štvrtá skupina** obsahuje zásady z hľadiska vyberania daní, ku ktorým patria: zásada určitosti zdanenia, zásada jednoduchosti zdanenia, zásada minimálnych nákladov súvisiacich s vyberaním daní.

Daňová legislatíva

Daňovú legislatívu v našich podmienkach členíme na dve časti – legislatíva na úrovni EÚ a národná legislatíva.

V rámci procesu daňovej harmonizácie v Európskych spoločenstvách sa cieľ definuje ako **zavedenie jednotného trhu a jeho hladké fungovanie**. Z dokumentov a stanovísk orgánov EÚ pritom vyplýva, že jednou z podmienok hladkého fungovania jednotného trhu je určitý stupeň daňovej harmonizácie, teda zosúladenia daňových systémov. Daňová harmonizácia sa uskutočňuje v 3 fázach – určenie dane, ktorá má byť harmonizovaná, harmonizácia daňových základov a harmonizácia sadzieb. Nástroje daňovej politiky, ktoré sa využívajú na úrovni EÚ a patria medzi tzv. *sekundárne pramene komunitárneho práva*, sú nariadenia, smernice, rozhodnutia, stanoviská a odporúčania.

Nariadenia sú normatívne právne akty zaväzujúce orgány ES, členské štáty a aj jednotlivých občanov týchto štátov. Nariadenia majú všeobecnú platnosť, do praxe sa zavádzajú priamo, sú záväzné vo všetkých častiach a pre všetky členské krajiny a bez potreby ďalšej implementácie alebo inej formy prijatia do národnej legislatívy sa stávajú súčasťou právneho systému členských štátov.

Smernice sú právne akty, ktoré zaväzujú členské krajiny vykonať vo svojej národnej legislatíve určité úpravy tak, aby si právo jednotlivých krajín neodporovalo. Definujú spoločné ciele, pričom ponechávajú členským krajinám možnosť vybrať si formu a prostriedky aplikácie. Dôležitým znakom smerníc je tiež to, že obsahujú lehotu na implementáciu do právneho poriadku členskej krajiny. Sú základným nástrojom harmonizácie právnych poriadkov, a preto sú aj základom pre oblasť harmonizácie daňových systémov.

Rozhodnutia sú individuálne právne akty, ktoré sú reakciou na konkrétne prípady. Neplatia všeobecne, ale iba na vybraný okruh subjektov, ktorým sú určené.

Stanoviská a odporúčania majú iba deklaratívny charakter, nie sú právne záväzné. Vypovedajú iba o postoji inštitúcie k danému problému a ich plnenie je dobrovoľné.

Národnú úpravu v daňovej oblasti tvoria zákony a nižšie právne normy. **Zákony** sú normatívne právne akty, ktoré prijíma najvyšší zákonodarný orgán (Národná rada Slovenskej republiky) a prostredníctvom ktorých sa stanovujú pravidlá správania pre subjekty na území konkrétnej krajiny.

Zákony sa označujú ako *primárne právne akty*. Podľa Ústavy SR platí, že ministerstvá a iné orgány štátnej správy na základe zákonov a v ich medziach môžu vydávať **všeobecne záväzné právne predpisy**, ak sú na to splnomocnené zákonom. Tieto všeobecne záväzné právne predpisy sa vyhlasujú spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ide o nariadenia vlády, opatrenia, vyhlášky ministerstiev a všeobecne záväzné nariadenia obcí, miest a vyšších územných celkov. Označujú sa ako *sekundárne právne akty*, keďže vychádzajú z primárnych právnych aktov – zákonov.

Daňová sústava SR

Ďalším subsystémom daňového systému je daňová sústava. Daňová sústava predstavuje súhrn daní vybraných v určitom štáte v určitom čase. Z právneho hľadiska sú to jednotlivé dane upravené daňovými zákonmi. K faktorom podmieňujúcim štruktúru daňovej sústavy patrí veľkosť štátu, členenie štátu a forma a intenzita zapojenia štátu do medzinárodných integračných procesov.

Daňovú sústavu SR tvoria nasledovné dane:

- daň z príjmov fyzickej osoby,
- daň z príjmov právnickej osoby,
- daň z motorových vozidiel,
- daň z nehnuteľností (daň z pozemkov, daň zo stavieb, daň z bytov a z nebytových priestorov v bytovom dome),
- daň za psa,
- daň za užívanie verejného priestranstva,
- daň za ubytovanie,
- daň za predajné automaty,
- daň za nevýherné hracie prístroje,
- daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta,
- daň za jadrové zariadenie,
- daň z pridanej hodnoty,
- spotrebná daň z elektriny, uhlia a zemného plynu,
- spotrebná daň z tabakových výrobkov,
- spotrebná daň z minerálneho oleja,
- spotrebná daň z alkoholických nápojov (z piva, z vína a medziproduktu, z liehu).

Jednotlivé dane v daňovej sústave sa členia podľa rôznych kritérií. Z hľadiska predmetu zdanenia ide o členenie na dane majetkové (napr. daň z nehnuteľností), dôchodkové (napr. daň z príjmov fyzickej

osoby) a dane zo spotreby (napr. DPH). Podľa daňovníka sa dane členia na dane fyzických osôb a dane právnických osôb, z geografického hľadiska na celoštátne dane, regionálne dane a miestne dane a podľa možnosti presunu daňového zaťaženia na priame a nepriame dane. Členenie na priame a nepriame dane je najčastejšie používaným členením. Priama daň sa požaduje od osôb, ktoré sú daňou zaťažené, nepriama daň sa vyberá od inej osoby ako tej, ktorá znáša daňové bremeno.

Správa daní

Správu daní ako činnosť definuje zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len *daňový poriadok*). Daňový poriadok je účinný od 1. 1. 2012 a zrušil zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov. Daňový poriadok upravuje:

- správu daní – postup súvisiaci so správnym zistením dane a zabezpečením úhrady dane a ďalšie činnosti podľa daňového poriadku alebo daňových predpisov,
- práva a povinnosti daňových subjektov a iných osôb, ktoré im vzniknú v súvislosti so správou daní.

Od svojho schválenia už prešiel aj nový daňový poriadok mnohými novelizáciami. Novelu, ktorá má upraviť niektoré ustanovenia tohto zákona, schválila vláda SR 10. 7. 2013 má byť účinná od 1. 1. 2014 a navrhujú sa v nej nasledovné zmeny:

- zaviesť inštitút záväzného stanoviska v daňovej oblasti. **Finančné riaditeľstvo SR bude vydávať na požiadanie daňového subjektu odplatné záväzné stanovisko k uplatneniu osobitných predpisov. Ministerstvo financií SR všeobecným záväzným právnym predpisom ustanoví, ku ktorým osobitným predpisom bude záväzné stanovisko vydávané.** Výška úhrady bude závisieť od sumy obchodného prípadu, počtu právnych predpisov, ku ktorým daňový subjekt žiada o záväzné stanovisko a od skutočnosti, či ide o opakované obchodné prípady, najmenej však 4 000 € a najviac 30 000 €;
- definovať podmienky, na základe ktorých bude možné vymazať platiteľa DPH zo zoznamu potenciálne rizikových daňových subjektov (tzv. *čiernej listiny*);
- stanoviť, aby platbu, ktorú daňový subjekt omylom zaplatil na účet iného daňového subjektu, mohol správca dane na žiadosť daňového subjektu preúčtovať na jeho účet.

Na lepšie pochopenie rozsahu činností súvisiacich so správou daní v SR uvádzame niekoľko číselných ukazovateľov. V roku 2012 bolo na daňových úradoch **podaných a spracovaných celkom 6 152 509 vstupných daňových dokumentov**. Uvedený počet zahŕňa daňové priznania k dani z príjmov fyzickej osoby (DPFO) a dani z príjmov právnickej osoby (DPPO), k dani z pridanej hodnoty (DPH), k dani z motorových vozidiel (DzMV), súhrnné výkazy DPH, hlásenia o vyúčtovaní dane a mesačné prehľady o príjmoch zo závislej činnosti (ZČ), vyhlásenia o poukázaní podielu zaplatenej dane na osobitné účely ap. Všetky daňové priznania, súhrnné výkazy DPH, hlásenia, prehľady, vyhlásenia a účtovné výkazy boli zapracované do daňového informačného systému. V porovnaní s rokom 2011 bol počet spracovaných dokumentov vyšší o 1 101 273. Nárast počtu dokumentov je spôsobený predovšetkým zmenou periodicity (zo štvrtroka na mesiac) podávania prehľadov o príjmoch zo závislej činnosti. (www.finančna.sprava.sk)

Činnosti označované ako správa daní vykonáva sústava orgánov označovaná ako daňová, resp. finančná správa. V registri daňových subjektov daňová správa k 31. 12. 2012 evidovala 4 339 047 osôb. Ich rozdelenie podľa jednotlivých druhov daní zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tab. 5 Rozdelenie daňových subjektov podľa daní k 31. 12. 2012

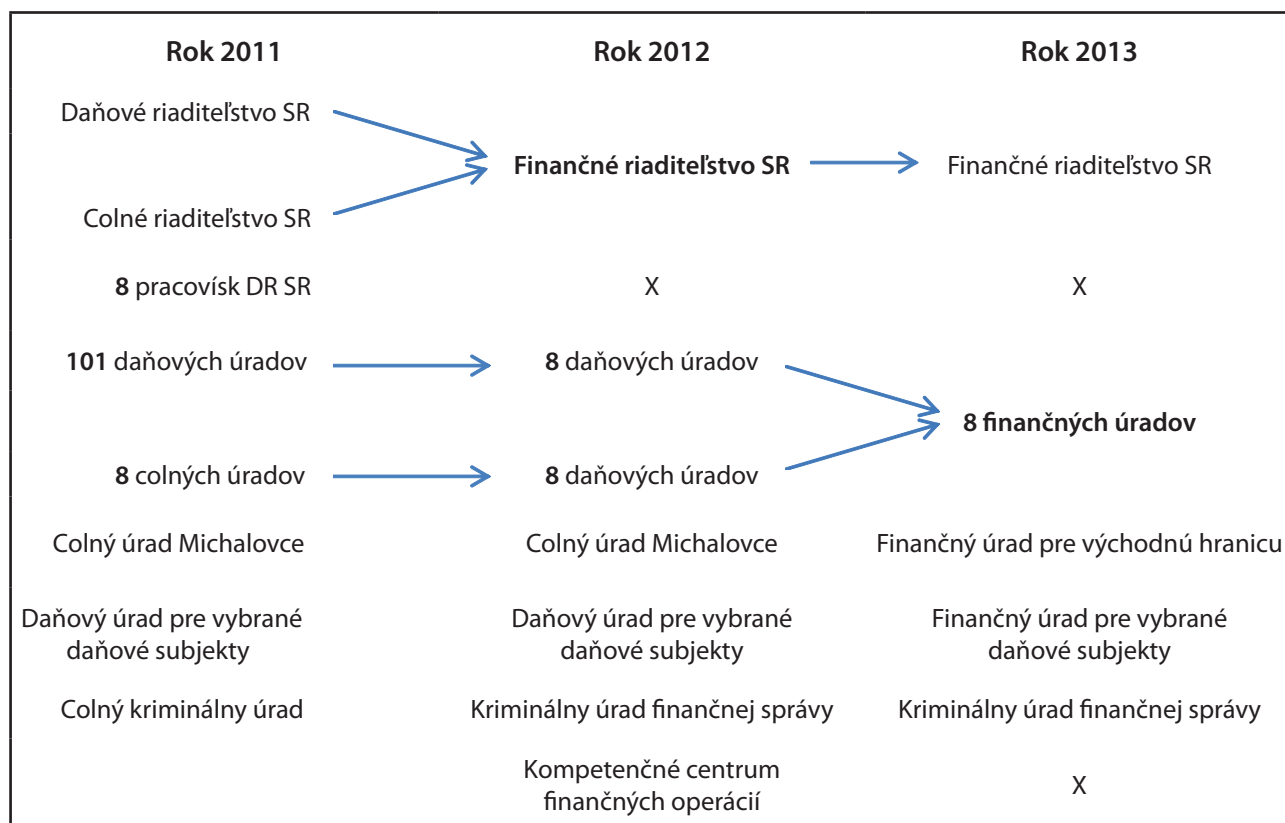
Rok	DPH	DPFO	DPPO	Platelia dane zo závislej činnosti	Platelia dane vyberanej zrážkou	Daň z motorových vozidiel
2010	200 437	2 676 557	220 784	286 061	37 943	322 295
2011	205 180	2 747 220	237 794	285 216	36 869	348 638
2012	209 269	2 823 840	255 959	284 962	35 978	358 468

Zdroj: http://www.financnasprava.sk/uploads/rozne/VS_FS_2012.pdf

Poznámka: v počte subjektov na DPFO sú zahrnuté aj osoby, ktoré nevykonávajú podnikateľskú činnosť a ich príjmy majú náhodný charakter.

Daňová správa v SR prechádza v posledných rokoch zásadnými zmenami. Vychádzajúc z *Koncepcie reformy daňovej a colnej správy* prijatej vládou v r. 2008 sa v rámci programu UNITAS začali aktivity v oblasti zjednotenia výberu daní a cieľ na technologickej, organizačnej i procesnej úrovni (UNITAS I). Pôvodne mal byť celý proces zjednotenia výberu daní a cieľ zavŕšený v r. 2013. Plánovaný proces zjednocovania daňových a colných úradov je zobrazený v nasledujúcej schéme:

Schéma 2 Návrh etapovitého zlučovania daňovej a colnej správy do finančnej správy v SR

Zdroj: Situačná správa o stave programu UNITAS k 31. 8. 2011 a k 25. 7. 2012

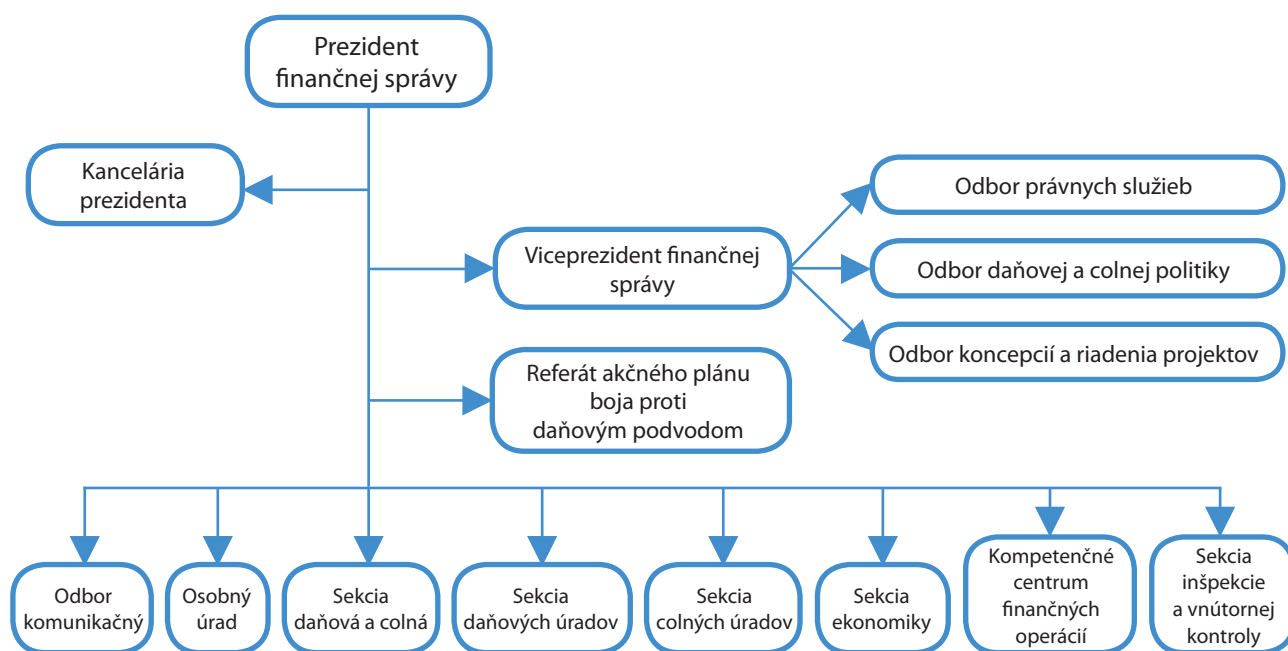
V súvislosti s realizáciou programu UNITAS došlo len k prvej etape organizačných zmien potrebných na zjednotenie daní a ciel. S účinnosťou od 1. 1. 2012 bol zavedený nový spôsob platobného styku verejnosti s finančnou správou založený na existencii osobného účtu každého daňovníka, prostredníctvom ktorého sú realizované platby za každú daň. Číslo účtu na úhradu príslušnej dane obsahuje 16 číslíc, ktoré tvoria predčíslenie označujúceho druh dane, základné číslo účtu označujúceho daňový subjekt a identifikačný kód štátnej pokladnice. Osobný účet daňovníka je možné zistiť na adrese <http://oud.drshr.sk/>.

XXXXXX - 8000000001 / 8180

 predčíslenie označujúce druh dane základné číslo účtu označujúce daňový subjekt kód banky

Daňový subjekt je povinný platbu dane poukazovanú daňovému úradu označiť v zmysle vyhlášky č. 378/2011 Z. z. o spôsobe označovania platby dane na nové číslo účtu s novým variabilným symbolom (VS). Daňové identifikačné číslo daňového subjektu už nie je VS. Na označenie platby dane sa použije 10-miestny VS, pričom prvé štyri číslice označujú druh platby dane a ďalších šesť číslic označuje obdobie, za ktoré sa platba dane vykonáva a označí sa číselnými hodnotami v predpísanom tvare. V roku 2012 došlo aj k významnej zmene organizačnej štruktúry správy daní, keď zlúčením bývalého Daňového riaditeľstva SR a Colného riaditeľstva SR vzniklo Finančné riaditeľstvo SR (FR SR). Organizačná štruktúra FR SR bola určená *Rozhodnutím ministra financií SR* s účinnosťou od 1. 1. 2012 a vychádzala z platnej legislatívy – zákona č. 333/2011 Z. z., ktorým bolo FR SR zriadené. V priebehu roka 2012 došlo k viacerým zmenám organizačnej štruktúry, jej aktuálnu štruktúru zobrazuje schéma.

Schéma 3 Organizačná štruktúra Finančného riaditeľstva SR k 1. 5. 2013

Zdroj: http://financnasprava.sk/uploads/rozne/2013.05.01_-_OPFRSR_schema.pdf

Vzhľadom na existujúcu situáciu vo finančnej správe riadiaci výbor UNITAS na svojom zasadnutí v júni 2012 odložil realizáciu druhej časti UNITAS I. K plánovanému zlúčeniu daňových a colných úradov od roku 2013 nedošlo. Napriek prijatej legislatíve odporučil riadiaci výbor UNITAS posúdiť opodstatnenosť zlúčenia daňových úradov a colných úradov a ich prípadné zlúčenie realizovať najskôr k 1. 1. 2015. Po dokončení prvej etapy má nasledovať druhá etapa programu – UNITAS II., v rámci ktorej má dôjsť aj k zjednoteniu výberu poistných odvodov spolu s výberom daní a cla. Aktuálne sa pripravujú harmonogramy prác a aktivít. Prepojenie daňového a odvodového systému však v súčasnosti nemá oficiálne naplánovaný termín spustenia. (www.mfsr.sk)

Súčasťou zmien v oblasti správy daní je aj dôraz na elektronizáciu komunikácie s daňovými úradmi. Finančná správa plánovala od r. 2012 zaviesť elektronickú komunikáciu daňových subjektov s daňovými úradmi. Novela daňového poriadku zaviedla pre niektoré skupiny daňových subjektov povinnosť doručovať podania daňovému a colnému orgánu výlučne elektronicky. Pôvodná účinnosť elektronickej komunikácie bola stanovená na 1. 1. 2012. Tento termín sa následnými novelami viackrát posunul, a to na r. 2014. **Nová povinnosť komunikovať elektronicky sa vzťahuje na všetky podania, ktoré bude daňový subjekt podávať.** Prílohy budú môcť byť naďalej posielané aj v listinnej podobe (osobne alebo poštou). Podľa § 14 Daňového poriadku bude povinný doručovať podania elektronickými prostriedkami:

- a) **daňový subjekt**, ktorý je platiteľom dane z pridanej hodnoty,
- b) **daňový poradca** za daňový subjekt, ktorého zastupuje pri správe daní,
- c) **advokát** za daňový subjekt, ktorého zastupuje pri správe daní,
- d) **zástupca** neuvedený v písmenách b) a c) za daňový subjekt, ktorý je platiteľom dane z pridanej hodnoty, ktorého zastupuje pri správe daní.

Novela daňového poriadku schválená 5. 12. 2012 posunula aj povinnosť zasielať účtovné závierky do pripravovaného *Registra účtovných závierok*. Prvé účtovné závierky, ktoré bude potrebné uložiť do registra, budú účtovné závierky zostavené k 31. 12. 2013 a neskôr.

Súčasťou činností súvisiacich so správnym zistením dane je aj daňová kontrola. Daňovou kontrolou správca dane zisťuje alebo preveruje skutočnosti rozhodujúce na správne určenie dane alebo dodržiavanie ustanovení osobitných predpisov. **V roku 2012 bolo podľa údajov Finančného riaditeľstva SR ukončených 16 053 kontrol v daňových subjektoch.** Počet kontrol bol približne 2000 v rámci jedného samosprávneho kraja a najviac kontrol bolo vykonaných v Bratislavskom kraji (15,68 %). Porovnanie kľúčových ukazovateľov v rámci daňových kontrol za posledné tri roky zobrazuje tabuľka 6.

Tab. 6 Hlavné ukazovatele daňovej kontroly za rok 2012

Ukazovateľ	2010	2011	2012
Objem nálezov z daňových kontrol v tis. € (bez určenia dane podľa pomôcok)	345 264	362 852	290 655
Efektivita kontrol v % (bez kontrol nadmerných odpočtov DPH)	64,2	65,4	56,6
Efektivita kontrol zameraných na nadmerné odpočty DPH	31,7	29,9	32,2
Počet miestnych zisťovaní ERP	20 805	17 601	15 137
Efektivita miestnych zisťovaní ERP	12,6 %	24,0 %	27,8 %

Zdroj: http://www.financnasprava.sk/uploads/rozne/VS_FS_2012.pdf

Na základe vykonaných kontrol vrátane prípadov dane určenej podľa pomôcok bol dosiahnutý celkový objem nálezov v sume 525 095 tis. €. Štruktúru nálezov podľa jednotlivých druhov daní, resp. kontroly účtovníctva zobrazuje tabuľka 7.

Tab. 7 Prehľad nálezov z vykonaných kontrol za rok 2012 podľa druhov daní (v tis. €)

Druh nálezu	DPPO	DPFO	DPH	ZČ	Účtovníctvo	Ostatné	Spolu
Dodatočne vyrubená daň, vrátane dane určenej podľa pomôcok	122 563	17 437	173 015	132	X	247	313 394
Sankcie	376	52	464	0	431	1	1 324
Krátenie NO DPH	X	X	88 628	X	X	X	88 628
Určenie vlastnej daňovej povinnosti	X	X	43 104	X	X	X	43 104
Zníženie straty	69 634	9 011	X	X	X	X	78 645
Spolu	192 573	26 500	305 212	132	431	248	525 096
% podiel z celkového objemu nálezov	36,7	5,0	58,1	X	0,1	X	100

Zdroj: http://www.financnasprava.sk/uploads/rozne/VS_FS_2012.pdf

2.2| Daňové náležitosti

Na stanovenie a výber daní sú rozhodujúce prvky daňovej techniky, ktoré tvoria základné formálne náležitosti daňových zákonov. Medzi základné daňové náležitosti patria:

- daňový subjekt,
- predmet dane,
- základ dane,
- sadzba dane.

Daňový subjekt je osoba, ktorá je na základe zákona povinná odvádzať alebo platiť daň. Ide o fyzickú alebo právnickú osobu. Je potrebné rozlišovať medzi daňovníkom a platiteľom dane.

Daňovníkom je osoba, ktorej príjmy, majetok alebo činnosti priamo podliehajú dani. Daňovník znáša daňové bremeno sám a nemôže ho na nikoho preniesť. Výška dane priamo postihne jeho príjmy, majetok alebo činnosti podliehajúce dani.

Platiteľom dane je osoba, ktorá odvádza správcovi dane daň vybranú od daňovníka alebo zrazenú daňovníkovi a majetkovo za ňu zodpovedá. Daň nepostihuje jeho príjmy, majetok alebo činnosti podliehajúce dani.

Podľa daňového subjektu sa dane členia na:

- dane platené len fyzickými osobami,
- dane platené len právnickými osobami,
- dane platené fyzickými aj právnickými osobami.

Predmet dane je to, z čoho sa konkrétne daň platí (vyrubuje). Predmet dane tvorí napríklad majetok alebo príjem, teda reálny základ, z ktorého sa platí daň. Keďže každá daň má špecifický predmet, môže byť jeho vymedzenie dvojaké:

- *formálne* – predmetom dane budú zisk, obrat a podobne, čiže predmet dane sa má dosiahnuť a nie je vopred známa jeho výška;
- *materiálne* – predmet dane a jeho výška je známa už na začiatku zdaňovacieho obdobia. Táto situácia sa vyskytuje najmä pri majetkových daniach.

Potrebné je poukázať aj na fakt, že predmet dane je v daňovom systéme vymedzený iba teoreticky, jeho obsahovú stránku tvorí základ dane.

Základ dane je kvantitatívnym vyjadrením predmetu dane, t. j. to, z čoho sa daň vypočítava. Môže sa vyjadriť *hodnotovo* (napr. v národnej mene) alebo v *naturálnych jednotkách* (napr. v t, l, kg, atď.).

Sadzba dane je algoritmus, prostredníctvom ktorého sa určuje výška dane. Daňové sadzby delíme na tri základné skupiny – pevné, pohyblivé a kombinované (Kubátová, 2000):

- *Pevné (špecifické) sadzby* sa stanovujú pevnou sumou bez ohľadu na výšku základu dane.
- *Pohyblivé sadzby (relatívne sadzby, ad valorem)* sú vyjadrené percentom zo základu dane a môžu byť:
 - a) *lineárne* – percento daňovej sadzby je rovnaké bez ohľadu na výšku základu dane,
 - b) *progresívne* – zvyšovanie základu dane spôsobuje zvyšovanie percentuálnej sadzby,
 - c) *degresívne* – pri vyššom daňovom základe percento klesá,
- *Kombinovaná forma* je využitie pevných a pohyblivých sadzieb.

Okrem základných daňových náležitostí existujú aj ďalšie, ktoré nazývame *doplňkové*. Do tejto skupiny patria, napríklad:

- pripočítateľné a odpočítateľné položky, t. j. položky, ktoré upravujú základ dane,
- daňové zľavy, t. j. čiastky, o ktoré je daň znížená v osobitných, zákonom stanovených prípadoch,
- oslobodenie od dane,
- registračná a oznamovacia povinnosť,
- správa a kontrola dane,
- miestna príslušnosť,
- spôsob platenia daní.

3| Daň z príjmov fyzickej osoby

Daň z príjmov fyzickej osoby je univerzálna daň, ktorej podliehajú všetky zdaniteľné príjmy fyzických osôb.

Problematika dane z príjmov pre fyzické osoby aj právnické osoby je upravená zákonom č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej *zákon o dani z príjmov*). Nachádzajú sa v ňom časti spoločné na zdaňovanie príjmov právnických aj fyzických osôb, napr. ustanovenia o daňových výdavkoch, ale tiež druhá časť (§ 3 – § 11), ktorá sa týka iba zdaňovania príjmov fyzických osôb.

Daňovníkom dane z príjmov fyzickej osoby je fyzická osoba, ktorá dosahuje príjmy, ktoré sú predmetom dane. Rozlišujeme dve skupiny daňovníkov:

1. daňovník s neobmedzenou daňovou povinnosťou

Ide o fyzickú osobu, ktorá má na území Slovenskej republiky *trvalý pobyt alebo sa tu obvykle zdržiava* (t. j. v prípade, ak nemá na území SR trvalý pobyt, ale sa tu zdržiava aspoň 183 dní v príslušnom kalendárnom roku, a to súvisle alebo v niekoľkých obdobiach; do tohto obdobia sa započítava každý, aj začatý deň pobytu).

2. daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou

Ide o fyzickú osobu, ktorá nemá na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, zdržiava sa tu menej ako 183 dní v príslušnom kalendárnom roku.

3.1| Predmet dane z príjmov fyzickej osoby

Rozsah predmetu dane sa u fyzických osôb líši v závislosti od toho, či ide o daňovníka s obmedzenou alebo neobmedzenou daňovou povinnosťou.

Predmet dane daňovníka s *neobmedzenou daňovou povinnosťou* je príjem (výnos) plynúci zo zdrojov na území Slovenskej republiky a zo zdrojov v zahraničí.

Predmet dane daňovníka s *obmedzenou daňovou povinnosťou* je príjem (výnos) plynúci zo zdrojov na území Slovenskej republiky.

Problematicu prípadného dvojitého zdanenia príjmov plynúcich so zdrojov v rôznych krajinách riešia zvyčajne zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia, ktoré SR uzatvára s jednotlivými štátmi. V nich sa aplikuje jedna z dvoch metód – metóda zápočtu dane alebo metóda vyňatia príjmov. V prípade, že SR nemá s konkrétnou krajinou uzatvorenú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia a daňovník v danej krajine príjmy zdanil, použije metódu vyňatia príjmov.

Podľa zákona o dani z príjmov sú predmetom dane štyri kategórie príjmov:

- príjmy zo závislej činnosti (§ 5),
- príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu (§ 6),
- príjmy z kapitálového majetku (§ 7),
- ostatné príjmy (§ 8).

Vo všeobecných ustanoveniach zákona o dani z príjmov je uvedené, že príjmom je peňažné plnenie a nepeňažné plnenie dosiahnuté aj zámenou. Predmetom dane sú teda aj nepeňažné príjmy, ktoré môžu mať rôznu podobu, napr. nepeňažná výhra (napr. auto), naturálna mzda a pod.

Zákon o dani z príjmov vymedzuje nielen druhy príjmov, ktoré sú predmetom dane, ale aj tie, ktoré predmetom dane nie sú. Príjmy, ktoré nie sú predmetom dane fyzickej osoby sú vymenované v zákone o dani z príjmov (§ 3, ods. 2, § 5, ods. 5) . Predmetom dane nie je, napr. pôžička, úver alebo podiel na zisku (dividenda) vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti.

Ak je nejaký príjem predmetom dane, neznamená to ešte, že musí byť zdaniteľným príjmom. Zdaniiteľným príjmom je taký príjem, ktorý je predmetom dane a nie je oslobodený od dane podľa zákona o dani z príjmov ani medzinárodnej zmluvy. Časť príjmov, ktoré sú predmetom dane, je totiž podľa zákona po splnení vymedzených podmienok alebo do určitej výšky alebo pre určitú skupinu daňovníkov od dane oslobodená. Príjmy, ktoré sú od dane oslobodené sa nachádzajú vo viacerých ustanoveniach zákona o dani z príjmov (§ 9, § 5, ods. 7) a patria medzi ne napríklad príjmy z predaja nehnuteľnosti, ak ju daňovník vlastnil viac ako 5 rokov, príjmy z predaja hnutelých vecí, ak neboli súčasťou obchodného majetku alebo hodnota nealkoholických nápojov poskytovaných zamestnávateľom zamestnancovi na spotrebu na pracovisku.

Príjmy zo závislej činnosti

Do príjmov zo závislej činnosti (§ 5) sa zaraďujú napr. príjmy zo súčasného alebo z predchádzajúceho pracovnoprávneho vzťahu, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru alebo členského pomeru, príjmy ústavných činiteľov Slovenskej republiky, odmeny za výkon funkcie v štátnych orgánoch, v orgánoch územnej samosprávy alebo príjmy z prostriedkov sociálneho fondu. Medzi príjmy zamestnanca patrí tiež nepeňažný príjem za využívanie služobného auta aj na súkromné účely. Suma tohto príjmu sa stanovuje vo výške 1 % zo vstupnej ceny vozidla za každý aj začatý kalendárny mesiac poskytnutia motorového vozidla zamestnávateľa na používanie na služobné a súkromné účely.

Pri výpočte čiastkového základu dane zo závislej činnosti sa od príjmov zo závislej činnosti odpočítava poistné na verejné zdravotné poistenie a sociálne poistenie, ktoré platí zamestnanec.

Príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu

Príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu (§ 6) sa delia do štyroch kategórií:

1. **príjmy z podnikania.** Patria sem príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, príjmy zo živnosti, príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov (napr. veterinári, audítori, daňoví poradcovia), príjmy spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti;
2. **príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti:**
 - ✓ z vytvorenia diela a umeleckého výkonu vrátane príjmov z vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych diel a iných diel na vlastné náklady a príjmy z použitia alebo poskytnutia práv z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva,
 - ✓ z činností, ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním,
 - ✓ znalcov a tlmočníkov za činnosť podľa osobitného predpisu,
 - ✓ z činností sprostredkovateľov podľa osobitných predpisov, ktoré nie sú živnosťou;
3. **príjmy z prenájmu.** Ide o príjmy z prenájmu nehnuteľností vrátane príjmov z prenájmu hnutel'ných vecí, ktoré sa prenajímajú ako príslušenstvo nehnuteľnosti;
4. **príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu.**

Pri výpočte čiastkového základu dane z príjmov z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a použitia umeleckého výkonu sa od týchto príjmov odrátavajú skutočne preukázateľná výdavky na ich dosiahnutie, zabezpečenie a udržiavanie, alebo je možné po splnení zákonom stanovených podmienok odrátať výdavky stanovené v percentuálnej výške z príjmov (tzv. *paušálne výdavky*). Paušálne výdavky sú vo výške 40 % a sú v nich zahrnuté všetky výdavky okrem výdavkov na zaplatené povinného poistného a príspevkov na verejné zdravotné a sociálne poistenie.

Pri paušálnych výdavkoch došlo od 1. 1. 2013 k obmedzeniu ich maximálnej výšky na 5 040 € ročne a k zrušeniu možnosti odpočítania výdavkov touto formou od príjmov z prenájmu.

Z príjmov z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti môže daňovník dosiahnuť nielen kladný základ dane, ale aj daňovú stratu. Daňovou stratou je rozdiel, o ktorý daňové výdavky prevyšujú zdaniteľné príjmy pri rešpektovaní vecnej a časovej súvislosti zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov v príslušnom zdaňovacom období. Daňovú stratu je možné vykázať a tiež v ďalších zdaňovacích obdobiach odpočítavať iba od príjmov z podnikania alebo inej samostatnej zárobkovej činnosti (§ 6, ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov) a môže sa odpočítavať počas maximálne siedmich zdaňovacích období nasledujúcich po jej vykázaní.

Príjmy z kapitálového majetku

Príjmy z kapitálového majetku (§ 7) sú, napríklad úroky a ostatné výnosy z cenných papierov, úroky a iné výnosy z poskytnutých úverov a pôžičiek, výnosy z dlhopisov a pokladničných poukázok, dávky z doplnkového dôchodkového sporenia alebo plnenia z poistenia pre prípad dožitia určitého veku. Ostatnou novelou zákona o dani z príjmov dochádza od 1. 7. 2013 k zjednoteniu spôsobov zdaňovania výnosov zo štátnych a iných ako štátnych dlhopisov a štátnych a iných ako štátnych pokladničných poukázok, a to prostredníctvom daňového priznania (okrem presne určených výnimiek). Znamená to, že dlhopisy už nebudú zdaňované zrážkovou daňou. V dôsledku tejto zmeny budú musieť fyzické osoby podávať daňové priznanie, ak dosahujú tento druh príjmov, zároveň sa na tieto príjmy uvedené

v daňovom priznaní vzťahuje aj povinnosť platiť zdravotné odvody a v prípade, že prevýšia zákonom stanovenú hranicu, tak sa na ne vzťahuje 25 % sadzba dane.

Pri výpočte čiastkového základu dane z príjmov z kapitálového majetku nemožno od týchto príjmov odpočítať žiadne výdavky.

Ostatné príjmy

Ostatné príjmy (§ 8) sú príjmy, ktoré nepatria do žiadnej z vyššie uvedených kategórii. Ide najmä o príjmy z príležitostných činností vrátane príjmov z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva a z príležitostného prenájmu hnutelných vecí, príjmy z prevodu vlastníctva nehnuteľností, príjmy z predaja hnutelných vecí, výhry v lotériách a iných podobných hrách a výhry z reklamných súťaží a žrebovaní, ceny z verejných súťaží a pod. Pri výpočte čiastkového základu dane z ostatných príjmov sa tieto znižujú o preukázateľne vynaložené výdavky na ich dosiahnutie. V prípade príjmov z príležitostných činností vrátane príjmov z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva je možné uplatniť výdavky aj v paušálnej výške (25 % z týchto príjmov, najviac do výšky 5 040 € ročne).

3.2| Základ dane z príjmov fyzickej osoby a jeho výpočet

Základ dane z príjmov fyzickej osoby sa zistí ako súčet čiastkových základov dane, ktoré sa delia na tzv. *aktívne príjmy* a *pasívne príjmy*.

Z daňového hľadiska je rozdiel v tom, že od aktívnych príjmov je možné odpočítať nezdaniiteľné časti základu dane. Základ dane z príjmov sa teda zistí ako súčet:

- čiastkových základov dane z príjmov podľa § 5 a § 6 ods. 1 a 2, ktoré sa znižujú o nezdaniiteľné časti základu dane (§ 11) a
- čiastkových základov dane z príjmov podľa § 6 ods. 3 a 4, § 7 a 8.

Nezdaniiteľné časti, o ktoré možno znížiť výšku tzv. *aktívnych príjmov* sú tri:

- 1) nezdaniiteľná časť na daňovníka,
- 2) nezdaniiteľná časť na manžela/manželku,
- 3) nezdaniiteľná časť vo výške preukázateľne zaplatených dobrovoľných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

Nezdaniiteľná časť základu dane na daňovníka v roku 2013

Ak daňovník v roku 2013 dosiahne základ dane, ktorý:

- sa rovná alebo je nižší ako 100-násobok sumy platného životného minima (100 x 194,58 €, t. j. 19 458 €), **nezdaniiteľná časť základu dane ročne na daňovníka** je suma zodpovedajúca 19,2-násobku sumy životného minima platného k 1. 1. príslušného zdaňovacieho obdobia (19,2 x 194,58 €, t. j. 3 735,94 €),

- je vyšší ako 100-násobok platného životného minima (19 458 €), **nezdaniteľná časť základu dane ročne na daňovníka** je suma zodpovedajúca rozdielu 44,2-násobku platného životného minima (8 600,44 €) a jednej štvrtiny základu dane; ak je táto suma nižšia ako nula, nezdaniteľná časť základu dane ročne na daňovníka sa rovná nule.

Tab. 8 Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka za rok 2013

Výška základu dane v roku 2013	Suma nezdaniteľnej časti na daňovníka v roku 2013
nižší/rovný 100-násobok životného minima (19 458 €)	$19,2 \times 194,58 \text{ €} = 3\,735,94 \text{ €}$
vyšší ako 100-násobok životného minima (19 458 €)	$8\,600,44 \text{ €} - (0,25 \times \text{základ dane})$ (ak je suma nižšia ako nula, nevzniká nárok na odpočítanie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka)

Zdroj: vlastné spracovanie autorov

Poznámka: Pri výpočte sa zohľadňuje životné minimum platné k 1. 1. daného zdaňovacieho obdobia. Suma životného minima platná k 1. 1. 2013 je 194,58 €. Suma životného minima platná od 1. 7. 2013 je 198,09 €. K 1. 1. 2014 bude teda platné životné minimum 198,09 € a od tejto sumy sa budú odvíjať veličiny platné na rok 2014.

Suma 311,32 € predstavuje nezdaniteľnú časť na daňovníka, ktorú si môže zamestnanec uplatniť každý mesiac pri výpočte mzdy, ak má u zamestnávateľa podpísané vyhlásenie na zdanenie príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti. Vyhlásenie možno mať podpísané iba u jedného zamestnávateľa.

Nezdaniteľná časť základu dane na manžela/manželku v roku 2013

Novelou zákona o dani z príjmov od 1. 1. 2013 sa sprísnila podmienka na uplatňovanie nezdaniteľnej časti základu dane na manželku (manžela).

Túto položku si bude môcť uplatniť manžel na manželku (resp. opačne) žijúcu s daňovníkom v domácnosti v prípade:

- ak sa stará o vyživované maloleté dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti,
- poberá peňažný príspevok na opatrovanie,
- je zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie,
- sa považuje za občana so zdravotným postihnutím alebo sa považuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

Okrem týchto podmienok je na uplatnenie nezdaniteľnej časti na manželku (manžela) rozhodujúca výška príjmu daňovníka, ako aj vlastný príjem manželky (manžela).

Vlastným príjmom manželky (manžela) je príjem manželky (manžela) znížený o zaplatené poisťné a príspevky, ktoré manželka (manžel) v príslušnom zdaňovacom období bola (bol) povinná z tohto príjmu zaplatiť; do vlastného príjmu manželky (manžela) sa nezahrňa zamestnanecká prémie, daňový bonus, zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, štátne sociálne dávky a štipendium poskytované študentke (študentovi), ktorý sa sústavne pripravuje na budúce povolanie.

Tab. 9 Nezdaniteľná časť základu dane na manželku/manžela roku 2013

Základ dane daňovníka	Manželka/Manžel	Suma nezdaniteľnej časti	Príklad: ročný príjem manželky daňovníka je 2400 (200 €mes.)
je nižší/rovný ako 176,8 x životné minimum (34 401,74 €)	nemá vlastný príjem	19,2 x životné minimum (3 735,94 €)	X
	má vlastný príjem	19,2 x životné minimum – vlastný príjem manželky/manžela znížený o zaplatené poistné a príspevky (ak je suma nižšia ako nula, nevzniká nárok na odpočítanie nezdaniteľnej časti ZD na manžela/manželku)	NČZD na manželku/manžela: $19,2 \times 194,58 - 2\,400 + 321,6 =$ 1 657,54 € Zaplatené odvody poistného sú vo výške 321,6 €
je vyšší ako 176,8 x životné minimum (34 401,74 €)	nemá vlastný príjem	63,4 x životné minimum – 0,25 x základ dane (ak je suma nižšia ako nula, nevzniká nárok na odpočítanie nezdaniteľnej časti ZD na manžela/manželku)	X
	má vlastný príjem	63,4 x životné minimum – 0,25 x základ dane – vlastný príjem manželky/manžela znížený o zaplatené poistné a príspevky (ak je suma nižšia ako nula, nevzniká nárok na odpočítanie nezdaniteľnej časti ZD na manžela/manželku)	NČZD na manželku/manžela: $(63,4 \times 194,58 - 0,25 \times 37\,000 - 2\,400 + 321,6) =$ 1 007,98 € Základ dane daňovníka je vo výške 37 000 € a zaplatené odvody poistného manželky sú vo výške 321,6 €

Zdroj: vlastné spracovanie autorov

Nezdaniteľná časť vo výške preukázateľne zaplatených dobrovoľných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie

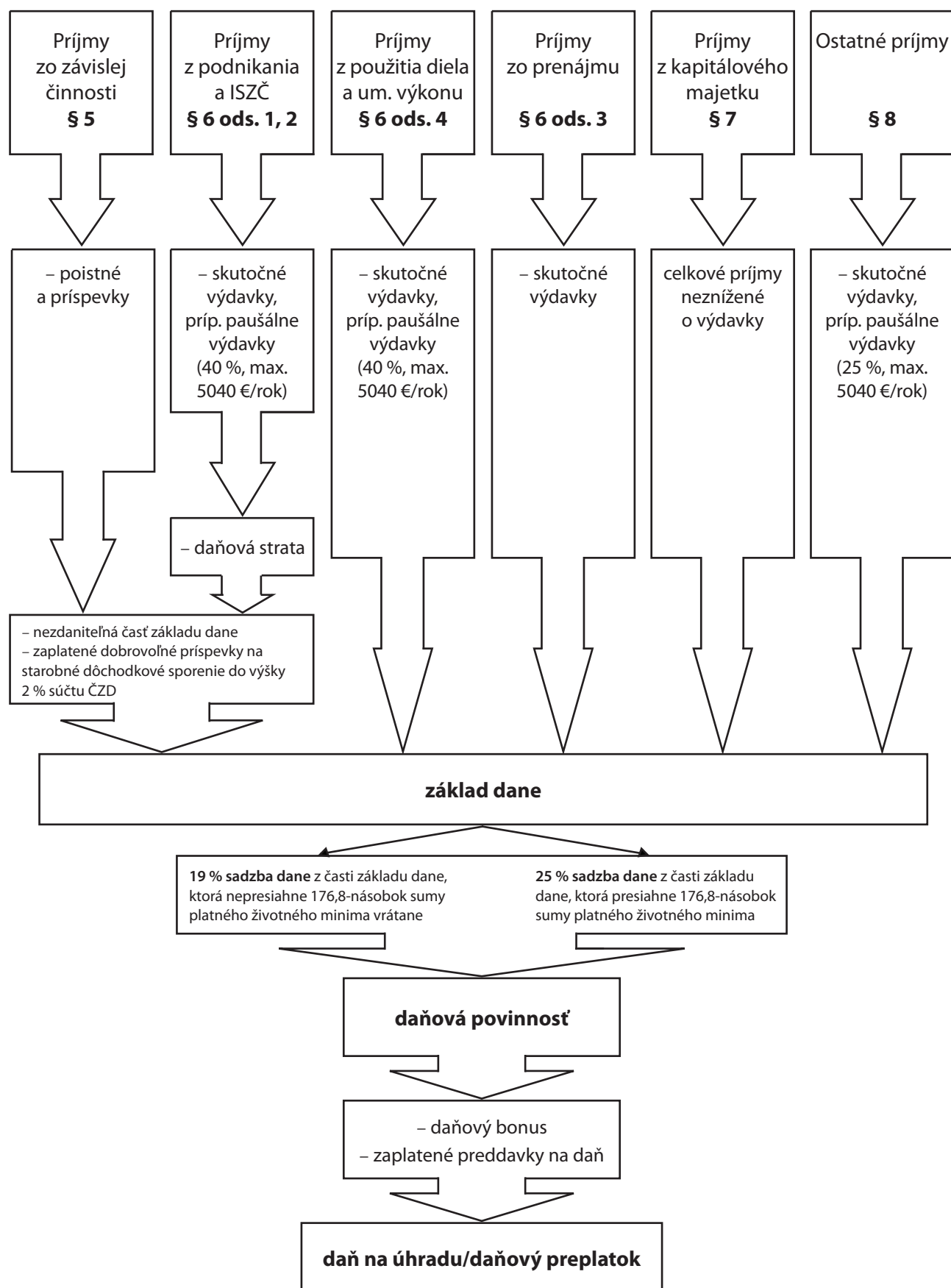
Nezdaniteľnou časťou základu dane je do 31. 12. 2016 aj suma preukázateľne zaplatených dobrovoľných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, a to najviac do výšky 2 % zo základu dane (čiastkového základu dane) zisteného z príjmov podľa § 5 alebo podľa § 6 ods. 1 a 2 alebo zo súčtu čiastkových základov dane z týchto príjmov.

Suma nesmie presiahnuť výšku 2 % zo 60-násobku priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa zisťuje základ dane.

Ak ide o základ dane za rok 2013, tak sa berie do úvahy priemerná mzda z roku 2011, ktorá je podľa štatistického úradu 786 €. Jej 60-násobok je vo výške 47 160 €, teda maximálna nezdaniteľná časť pre zdaňovacie obdobie 2013 je vo výške 943,20 €.

Prehľadné zobrazenie výpočtu dane z príjmov fyzickej osoby zobrazuje nasledovná schéma.

Schéma 4 Zjednodušená schéma výpočtu dane z príjmov fyzickej osoby

Zdroj: vlastné spracovanie autorov

3.3| Sadzba dane z príjmov fyzickej osoby a výpočet dane

Významnou zmenou v oblasti zdaňovania príjmov fyzických osôb je zavedenie 25 % sadzby dane pre vyššie príjmy. Od januára 2013 je sadzba dane z príjmov fyzickej osoby:

- 19 % z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne 176,8-násobok sumy platného životného minima vrátane (pre rok 2013 je táto suma 34 401,74 €),
- 25 % z tej časti základu dane, ktorá presiahne 176,8-násobok platného životného minima.

Upravený základ dane sa teda v roku 2013 zdaňuje do výšky 34 401,74 € 19 % sadzbou a časť základu dane presahujúca výšku 34 401,74 € sa zdaní 25 % sadzbou. Od takto vypočítanej dane je možné ešte odrátať (v prípade, že daňovník spĺňa zákonom stanové kritériá) daňový bonus a zamestnaneckú prémie, príp. zaplatené preddavky na daň. Výsledkom je daň na úhradu alebo daňový preplatok.

Daňový bonus

Daňový bonus tvorí čiastku, ktorú si môže daňovník odpočítať od vyrubenej dane v prípade, ak splní zákonné podmienky. O sumu daňového bonusu teda zaplatí daňovník nižšiu daň z príjmov. Základnou podmienkou na uplatnenie daňového bonusu je, že tento si uplatňuje daňovník na vyživované deti, ak preukázal, že vyživované deti žijú s ním v domácnosti. Okrem tejto základnej podmienky musí spĺňať aj ďalšie týkajúce sa výšky a druhu príjmov.

Podľa v minulosti platnej legislatívy si mohol uplatniť daňový bonus na vyživované dieťa ten daňovník (tá fyzická osoba), ktorý dosahoval aktívne príjmy (podľa § 5 a § 6 ods. 1 a 2) aj pasívne príjmy (podľa § 6 ods. 3 a 4).

Od 1. 1. 2013 má nárok na daňový bonus len ten daňovník, ktorý dosiahne 6-násobok minimálnej mzdy len z aktívnych príjmov (podľa § 5 a § 6 ods. 1 a 2). Zákonom stanovená podmienka dosiahnutia zdaniteľného príjmu vo výške 6-násobku minimálnej mzdy na r. 2013 predstavuje sumu 2 026,20 € a nie je rozhodujúce, či daňovník dosiahol zdaniteľné príjmy v jednom mesiaci alebo za niekoľko viac mesiacov.

Suma mesačného daňového bonusu na vyživované dieťa žijúce v domácnosti s daňovníkom sa upravuje vždy k 1. 7. daného roka v nadväznosti na valorizáciu sumy životného minima. Prvých šesť mesiacov roka je teda výška zvyčajne iná ako počas druhých šiestich mesiacov v roku.

Tab. 10 Daňový bonus v roku 2013

Mesačný daňový bonus v roku 2013		Ročný daňový bonus za rok 2013	
január – jún 2013	júl – december 2013	január – jún 2013	júl – december 2013
21,03 €	21,41 €	6 x 21,03 €	6 x 21,41 €
-	-	= 254,64 €	

Zdroj: vlastné spracovanie autorov

Daňovník, ktorého daňová povinnosť je nižšia ako výška uplatňovaného daňového bonusu, požiada správcu dane o vyplatenie rozdielu.

Zamestnanecká prémia

Zamestnanecká prémia bola do daňovej legislatívy SR zavedená v roku 2009. Má podobný charakter ako daňový bonus, teda ide o sumu, ktorá sa odrátava od daňovej povinnosti a v prípade, že daňová povinnosť znížená o zamestnaneckú prímiu dosiahne záporné číslo, tak má charakter negatívnej dane – rozdiel je vyplatený daňovníkovi.

Zamestnaneckú prímiu si môže nárokovať zamestnanec, ktorý splnil podmienky až na konci roka priamo v ročnom zúčtovaní alebo daňovom priznaní.

Nárok na zamestnaneckú prímiu vzniká daňovníkovi, ktorý dosiahol zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti uvedené v § 5 ods. 1 písm. a) a f), vykonávanej len na území Slovenskej republiky v úhrnnej výške aspoň 6-násobku minimálnej mzdy (v roku 2013 ide o 2 026,20 €) a splnil ďalšie podmienky stanovené v zákone o dani z príjmov (napr. mu neboli vyplatené podiely na zisku, či nepoužíval firemné auto na súkromné účely a pod.).

Prehľadný výpočet zamestnaneckej prémie na rok 2013 je uvedený v tabuľke 11.

Tab. 11 Zamestnanecká prémie v roku 2013

Posudzované príjmy vo vzťahu k zamestnaneckej prémii	
6-násobok minimálnej mzdy (2 026,20 €) ≤ posudzované príjmy < 12-násobok minimálnej mzdy (4 052,40 €)	12-násobok minimálnej mzdy (4 052,40 €) ≤ posudzované príjmy (4 314,02 €)
Výška zamestnaneckej prémie	
19 % z rozdielu nezdaniteľnej časti základu dane a základu dane zo sumy 12-násobku minimálnej mzdy	19 % z rozdielu nezdaniteľnej časti základu dane a základu dane z posudzovaných príjmov
Maximálna výška zamestnaneckej prémie v roku 2013 (odpracovaných 12 mesiacov)	Maximálna výška zamestnaneckej prémie v roku 2013, ak zamestnanec poberal posudzované príjmy vo výške 350 €/mesiac a odpracoval celý kalendárny rok
Nezdaniteľná časť základu dane = 3735,94 € (19,2 x 194,58) Základ dane = 3509,76 € (minimálna mzda 337,70 – poistné 45,22) x 12 mesiacov Zamestnanecká prémie za rok = 42,98 € 0,19 x (3735,94 – 3509,76)	Nezdaniteľná časť základu dane = 3735,94 € (19,2 x 194,58) Základ dane = 3637,20 € (posudzovaný príjem 350 – poistné 46,9) x 12 mesiacov Zamestnanecká prémie za rok = 18,77 € 0,19 x (3735,94 – 3637,20)
Výška zamestnaneckej prémie v roku 2013 (posudzované príjmy poberané menej ako 12 mesiacov)	Výška zamestnaneckej prémie v roku 2013, ak zamestnanec poberal posudzované príjmy vo výške 350 €/mesiac a odpracoval viac ako 6 mesiacov
Výpočet pomernej časti zamestnaneckej prémie za mesiac Štandardná výška zamestnaneckej prémie / 12 mesiacov x počet mesiacov	Výpočet pomernej časti zamestnaneckej prémie za mesiac Štandardná výška zamestnaneckej prémie pri dosiahnutom príjme / 12 mesiacov x počet mesiacov
42,98 / 12 x počet mesiacov	18,77 / 12 x počet mesiacov
6 mesiacov → 21,49 € 7 mesiacov → 25,08 € 8 mesiacov → 28,66 € 9 mesiacov → 32,24 € 10 mesiacov → 35,82 € 11 mesiacov → 39,40 € 12 mesiacov → 42,98 €	6 mesiacov → 9,39 € 7 mesiacov → 10,95 € 8 mesiacov → 12,52 € 9 mesiacov → 14,08 € 10 mesiacov → 15,65 € 11 mesiacov → 17,21 € 12 mesiacov → 18,77 €

4| Daň z príjmov právnickej osoby

Daň z príjmov právnickej osoby je rovnako ako daň z príjmov fyzickej osoby, upravená zákonom č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Výlučne daňou z príjmov právnickej osoby sa zaoberá tretia časť zákona.

Daň z príjmov právnickej osoby je priama dôchodková daň, ktorá sa platí z príjmov (zo zisku) právnickej osoby.

Daňovníkom je právnická osoba, pričom rozoznávame dve skupiny daňovníkov:

- **s neobmedzenou daňovou povinnosťou** – ide o právnickú osobu, ktorá má na území Slovenskej republiky sídlo alebo miesto skutočného vedenia (miestom skutočného vedenia je miesto, kde sa prijímajú riadiace a obchodné rozhodnutia štatutárnych orgánov a dozorných orgánov právnickej osoby, aj ak adresa tohto miesta nie je zapísaná v obchodnom registri);
- **s obmedzenou daňovou povinnosťou** – ide o právnickú osobu, ktorá nie je daňovníkom s neobmedzenou daňovou povinnosťou.

Predmetom dane je príjem (výnos) z činnosti daňovníka a nakladania s majetkom daňovníka. Príjmom sa rozumie peňažné plnenie a nepeňažné plnenie dosiahnuté aj zámenou, ocenené cenami bežne používanými v mieste a čase plnenia alebo spotreby, a to podľa druhu, kvality, prípadne miery opotrebenia predmetného plnenia.

Rozsah predmetu dane sa líši v závislosti od toho, či ide o daňovníka s obmedzenou daňovou povinnosťou (daňového nerezidenta) alebo s neobmedzenou daňovou povinnosťou (daňového rezidenta). Predmetom dane daňovníka s **neobmedzenou daňovou povinnosťou** je príjem (výnos) plynúci zo zdrojov na území Slovenskej republiky a zo zdrojov v zahraničí.

Predmetom dane daňovníka s **obmedzenou daňovou povinnosťou** je príjem (výnos) plynúci zo zdrojov na území Slovenskej republiky.

Zákon vymedzuje aj tie druhy príjmov, ktoré nie sú predmetom dane. V prípade právnických osôb sú to napríklad:

- príjem získaný z podielu zaplatenej dane (daňová asignácia),
- príjem získaný darovaním alebo dedením,
- podiel na zisku, vyrovnávací podiel, podiel na likvidačnom zostatku.

Daň z príjmov právnickej osoby sa týka okrem podnikateľských subjektov (napríklad spoločností s ručením obmedzeným, akciových spoločností, komanditných spoločností) aj **daňovníkov, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie**. Ide napr. o záujmové združenia právnických osôb, profesijné komory, občianske združenia, politické strany a politické hnutia, spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov, obce, vyššie územné celky, vysoké školy, nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

Predmetom dane daňovníkov, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie sú príjmy z činností, ktorými dosahujú zisk alebo ktorými sa dá zisk dosiahnuť, a to vrátane príjmov z predaja majetku, príjmov z nájomného, príjmov z reklám, príjmov z členských príspevkov a príjmov, z ktorých sa daň vyberá záležitosťou.

Základom dane sa rozumie rozdiel, o ktorý zdaniteľné príjmy prevyšujú daňové výdavky podľa zákona o dani z príjmov pri rešpektovaní vecnej a časovej súvislosti zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov v príslušnom zdaňovacom období.

Ak v príslušnom zdaňovacom období daňové výdavky prevyšujú zdaniteľné príjmy, vzniká **daňová strata**.

Daňovým výdavkom je výdavok (náklad) na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov preukázateľne vynaložený daňovníkom, zaúčtovaný v účtovníctve daňovníka alebo evidovaný v evidencii daňovníka. Každý daňový výdavok musí spĺňať tieto podmienky, v niektorých prípadoch zákon (alebo iný osobitný predpis) navyše limituje výšku daňového výdavku (napr. v prípade výšky výdavkov na spotrebované pohonné látky), alebo jeho daňové uznanie je podmienené zaplatením (zmluvné pokuty, úroky z omeškania, nájomné zaplatené fyzickej osobe).

Príkladmi daňových výdavkov môžu byť spotreba materiálu vo výrobe, spotreba energií, nájomné za priestor využívaný na podnikateľské aktivity, právne služby, cestovné a pod.

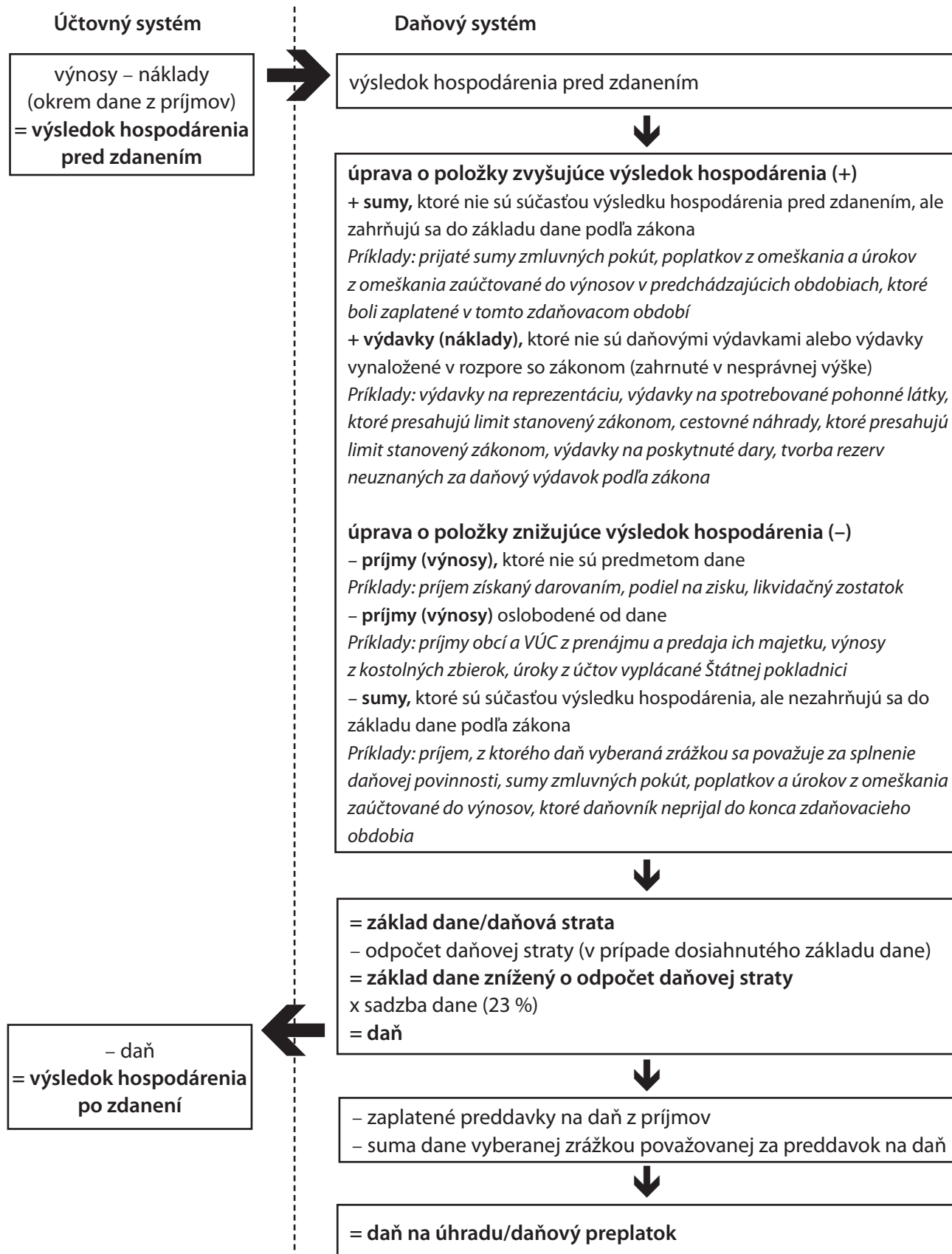
Zdaniteľným príjmom je príjem, ktorý je predmetom dane a nie je oslobodený od dane podľa zákona o dani z príjmov ani medzinárodnej zmluvy. Príkladom sú tržby z predaja vlastných výrobkov, tovaru alebo služieb, z prenájmu majetku a pod.

Pri zisťovaní základu dane z príjmov právnickej osoby u daňovníkov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva sa vychádza z výsledku hospodárenia pred zdanením.

Pri transformácii výsledku hospodárenia na základ dane sa výsledok hospodárenia pred zdanením zistený z účtovníctva upravuje o položky zvyšujúce výsledok hospodárenia (tzv. *pripočítateľné položky*) a o položky znižujúce výsledok hospodárenia (tzv. *odpočítateľné položky*). T

Transformácia výsledku hospodárenia na základ dane a výpočet dane z príjmov je znázornený na nasledujúcej strane v schéme 5.

Schéma 5 Transformácia výsledku hospodárenia pred zdanením na základ dane, výpočet dane

Zdroj: vlastné spracovanie autorov

Od dosiahnutého základu dane je možné odpočítať daňovú stratu vykázanú v predchádzajúcich obdobiach. Daňovú stratu vykázanú po 31.12.2009 možno od základu dane **odpočítať počas najviac siedmich bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích období**, a to počnúc zdaňovacím obdobím bezprostredne nasledujúcim po zdaňovacom období, za ktoré bola táto daňová strata vykázaná.

Daňové straty, ktoré boli vykázané do 31. 12. 2009 je možné odpočítať počas najviac piatich bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích období. To znamená, že stratu za rok 2009 je možné umoriť do roku 2014, ale stratu za rok 2010 až do roku 2017. Odpočet daňovej straty je pre daňovníka možnosť, nie povinnosť. V prípade, že si daňovník neuplatní odpočet daňovej straty v príslušnom zdaňovacom období, možnosť odpočtu sa prenáša do ďalšieho zdaňovacieho obdobia.

Sadzba dane zo základu dane zníženého o daňovú stratu sa od 1. 1. 2013 zvýšila z 19 % na 23 %. Táto sadzba dane sa týka aj tých daňovníkov, ktorých účtovným obdobím je hospodársky rok začínajúci v roku 2012 a končiaci v roku 2013. Daňovú povinnosť za takýto hospodársky rok je potrebné vypočítať s dvoma rôznymi sadzbami dane (základ dane sa rozdelí na dve časti, za časť hospodárskeho roka sa použije sadzba 19 %, za druhú časť hospodárskeho roka sadzba 23 %). Na tento výpočet slúži nový oddiel J na strane 7 v daňovom priznaní k dani z príjmov právnickej osoby.

Zvýšená sadzba dane má vplyv aj na platenie preddavkov na daň z príjmov, preto pri ich výpočte na rok 2013 je potrebné zohľadniť novú, vyššiu sadzbu dane.

Od 1. 1. 2013 sa zaviedol **samostatný základ dane**, pričom príjmami zahrňovanými do samostatného základu dane sú **podieľy na zisku (dividendy) obchodnej spoločnosti alebo družstva vykázanom za zdaňovacie obdobia najneskôr do 31. 12. 2003**, o vyplatení ktorých valné zhromaždenie rozhodlo po 31. 12. 2012, okrem podielov na zisku spoločníkov verejných obchodných spoločností a komplementárov komanditných spoločností. Sadzba dane samostatného základu dane je 15 %.

Novela zákona o dani z príjmov účinná od 1. 1. 2013 priniesla zmeny aj v súvislosti s poukázaním 2 % podielu na dani, ktorú môže právnická osoba poskytnúť neziskovým účtovným jednotkám (napríklad občianskym združeniam, neziskovým organizáciám poskytujúcim všeobecne prospešné služby, nadáciám a pod.).

Obdobia sa opätovne posúvajú o rok a v súčasnosti platí nasledovné:

- pre zdaňovacie obdobia 2010 – 2013 je podmienka poskytnúť finančný dar vo výške 0,5 % zo základu dane z príjmov, potom môže daňovník poskytnúť 2 % zaplatenej dane (inak 1,5 %),
- pre zdaňovacie obdobia 2014 – 2016 je podmienka poskytnúť finančný dar vo výške 1 % zo základu dane z príjmov, potom môže daňovník poskytnúť 1,5 % zaplatenej dane (inak 1 %),
- pre zdaňovacie obdobia 2017 – 2019 je podmienka poskytnúť finančný dar vo výške 1,5 % zo základu dane z príjmov, potom môže daňovník poskytnúť 1 % zaplatenej dane (inak 0,5 %).

Daň z príjmov právnickej osoby je **splatná po skončení zdaňovacieho obdobia**. Daňovník je povinný si daň vypočítať a podať daňové priznanie miestne príslušnému správcovi dane.

Zdaňovacím obdobím u právnických osôb môže byť kalendárny rok alebo hospodársky rok v závislosti od uplatňovaného účtovného obdobia, ktoré je zároveň zdaňovacím obdobím. V prípade zmeny účtovného obdobia z kalendárneho na hospodársky rok alebo naopak, je účtovné obdobie, ktoré je kratšie ako jeden rok, samostatným zdaňovacím obdobím.

Daňové priznanie za predchádzajúce zdaňovacie obdobie je povinný podať daňovník v lehote do troch kalendárnych mesiacov po uplynutí zdaňovacieho obdobia. V rovnakej lehote je povinný vypočítanú daň zaplatiť. Na základe oznámenia podanému príslušnému správcovi dane je možné si lehotu posunúť najviac o tri mesiace, resp. o šesť mesiacov.

V prechodných ustanoveniach k úpravám účinným od 1. 1. 2013 bolo stanovené, že ak posledný deň lehoty na podanie daňového priznania pripadne na kalendárny rok 2013, nie je možné použiť príslušné paragrafy o odklade daňového priznania, ktoré platili do roku 2012. Iba v prípade, ak sú súčasťou daňovníka príjmy plynúce zo zdrojov v zahraničí (okrem daňovníka v konkurze alebo v likvidácii), sa na základe oznámenia podaného príslušnému správcovi dane do lehoty na podanie daňového priznania môže predĺžiť lehota na podanie najviac o tri mesiace. Predĺženie o ďalšie tri mesiace už je možné iba na základe žiadosti, ktorú musí daňový úrad schváliť.

Z dôvodu rovnomerného rozloženia príjmov plynúcich do štátneho rozpočtu sú zákonom vymedzení daňovníci povinní platiť **preddavky na daň z príjmov** počas zdaňovacieho obdobia. Preddavok na daň je povinná platba na daň, ktorá sa platí v priebehu zdaňovacieho obdobia, ak skutočná výška dane za toto obdobie nie je ešte známa. Po skončení zdaňovacieho obdobia sa preddavky na daň zaplatené na toto zdaňovacie obdobie započítajú na úhradu dane za toto zdaňovacie obdobie.

Daňovník, ktorého daň za predchádzajúce zdaňovacie obdobie presiahla 16 596,96 €, je povinný platiť, počnúc prvým mesiacom nasledujúceho zdaňovacieho obdobia, **mesačné preddavky** na daň vo výške 1/12 dane za predchádzajúce zdaňovacie obdobie, a to vždy do konca príslušného mesiaca.

Daňovník, ktorého daň v predchádzajúcom zdaňovacom období presiahla 1 659,70 € a nepresiahla 16 596,96 €, platí **štvrtročné preddavky** na daň na bežné zdaňovacie obdobie, a to vo výške 1/4 dane za predchádzajúce zdaňovacie obdobie. Štvrtročné preddavky na daň sú splatné do konca príslušného kalendárneho štvrtroka. Hranica na platenie štvrtročných preddavkov má byť od roku 2014 zvýšená na 2 500 €. Daňovník v oboch prípadoch vyrovná celoročnú daň v lehote na podanie daňového priznania.

Výška preddavkov sa odvíja od výšky dane za predchádzajúce zdaňovacie obdobie. Daňou za predchádzajúce zdaňovacie obdobie sa rozumie daň vypočítaná zo základu dane (zníženého o daňovú

stratu) uvedeného v daňovom priznaní podanom za zdaňovacie obdobie bezprostredne predchádzajúce zdaňovaciemu obdobiu, na ktoré sú platené preddavky na daň, **pri použití sadzby dane platnej v zdaňovacom období, na ktoré sú platené preddavky na daň**, znížená o úľavy vyplývajúce z tohto zákona, znížená o zápočet dane zaplatenej v zahraničí a o zrážkovú daň (vybranú podľa § 43) odpočítavanú ako preddavok na daň. Znamená to, že pri určovaní preddavkov na daň na rok 2013 sa vychádzalo zo základu dane z daňového priznania podaného za rok 2012, pričom bolo potrebné zohľadniť sadzbu dane vo výške 23 %.

V niektorých prípadoch sa daň z príjmov právnickej osoby vyberá zrážkou. Ide o príjmy vymedzené v § 43 zákona o dani z príjmov, napríklad úrok, výhra alebo iný výnos plynúci z vkladov na vkladných knižkách, z peňažných prostriedkov bežných účtov. Pri zdanení zrážkou sa použije sadzba dane vo výške 19 %.

5| Miestne dane

Miestne dane upravuje predovšetkým zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“). Prehľad miestnych daní a poplatkov je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Tab. 12 Miestne dane a poplatky

	Ukladá obec	Ukladá vyšší územný celok
Miestne dane	- daň z nehnuteľností (daň z pozemkov, daň zo stavieb, daň z bytov a z nebytových priestorov v bytovom dome) - daň za psa - daň za užívanie verejného priestranstva - daň za ubytovanie - daň za predajné automaty - daň za nevýherné hracie prístroje - daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta - daň za jadrové zariadenie	daň z motorových vozidiel
Miestne poplatky	miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady	–

Zdroj: zákon 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

5.1| Daň z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností je jednou z ôsmich daní, ktoré spravuje a vyberá mesto alebo obec. Túto daň môže mesto alebo obec zaviesť, zrušiť, zmeniť sadzby, určiť oslobodenia alebo zníženia dane.

Ak sa obec alebo mesto rozhodne pre zmeny v dani z nehnuteľností, môže ich vykonať len s účinnosťou k 1. 1. daného zdaňovacieho obdobia. Správu dane vykonáva mesto alebo obec, na ktorej území sa nehnuteľnosť nachádza.

Daň z nehnuteľností tvorí súbor troch daní, a síce:

- daň z pozemkov,
- daň zo stavieb a
- daň z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome.

Podľa zákona o miestnych daniach je daňové priznanie k dani z nehnuteľností povinný podať daňovník miestne príslušnému správcovi dane (mestu alebo obci). **Lehota na podanie** daňového priznania je určená **do 31. 1.** toho zdaňovacieho obdobia, v ktorom mu vznikla daňová povinnosť k dani z nehnuteľností. Daňovníkom je fyzická osoba (občan, podnikateľ) alebo právnická osoba.

Daňové priznanie k dani z nehnuteľností sa podáva len jedenkrát, a to za to zdaňovacie obdobie, v ktorom daňovníkovi vznikla daňová povinnosť. V nasledujúcich rokoch už daňové priznanie nepodáva (správca dane doručí len rozhodnutie o vyrubenej dani), okrem prípadov, kedy v priebehu roka nastala zmena, ktorá má vplyv na vyrubenie dane, alebo zaniklo vlastnícke právo.

Za zdaňovacie obdobie na rok 2014 podávajú daňové priznanie (alebo čiastkové daňové priznanie) **do 31. 1. 2014** tí daňovníci, ktorí počas roka 2013:

- **nadobudli nehnuteľnosť** – stali sa vlastníkmi pozemku, stavby, bytu alebo nebytového priestoru a súčasne budú k 1. 1. 2014 zapísaní v katastri nehnuteľností,
- **predali nehnuteľnosť** – zaniklo im vlastníctvo k pozemku, stavbe, bytu alebo nebytovému priestoru a súčasne už nebudú k 1. 1. 2014 zapísaní v katastri nehnuteľností,
- alebo u nich **nastali zmeny skutočností**, ktoré majú rozhodujúci vplyv na vyrubenie dane.

Daň z pozemkov

Vo vymedzení predmetu dane z nehnuteľností došlo od 1. 12. 2012 k zmene. Týka sa počtu kategórií pozemkov. V zmysle § 6 zákona o miestnych daniach sú predmetom dane pozemky na území Slovenskej republiky v tomto členení:

- orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady a trvalé trávnaté porasty,
- záhrady,
- zastavané plochy a nádvoria, ostatné plochy,
- lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy, rybníky s chovom rýb a ostatné hospodársky využívané vodné plochy,
- stavebné pozemky.

Základ dane sa počíta ako súčin výmery pozemku v m² a hodnoty pôdy za 1 m². V závislosti od toho, do ktorej z uvedených kategórií pozemkov patrí, je hodnota pozemku uvedená buď v prílohe č. 1 zákona o miestnych daniach (orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady a trvalé trávnaté porasty) alebo v prílohe č. 2 zákona o miestnych daniach (záhrady, zastavané plochy a nádvoria, ostatné plochy, stavebné pozemky) alebo sa určí **podľa predpisov o stanovení všeobecnej hodnoty majetku**, ak ide o lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy, rybníky s chovom rýb a ostatné hospodársky využívané vodné plochy.

Výška dane sa vypočíta ako súčin základu dane a ročnej sadzby dane z pozemkov platnej pre dané zdaňovacie obdobie. Ročná sadzba dane je 0,25 %.

Správca dane môže pre jednotlivé časti obce, katastrálne územia alebo kategórie pozemkov prostredníctvom všeobecne záväzného nariadenia **zvýšiť či znížiť ročnú sadzbu dane.** Nemôže tak urobiť pre rôzne skupiny daňovníkov, alebo **určiť rôzne ročné sadzby dane pre jednotlivé kategórie pozemkov.**

Musí byť dodržané, že najvyššia ročná sadzba dane z pozemkov nesmie presiahnuť 5-násobok najnižšej ročnej sadzby dane z pozemkov ustanovenej správcom dane vo VZN. Výnimkou je maximálna ročná sadzba dane za pozemky funkčne spojené so stavbou jadrového zariadenia, ktorá nesmie presiahnuť 100-násobok 0,25 % sadzby dane (25 %).

Daň zo stavieb

V zmysle § 10 zákona o miestnych daniach, predmetom dane zo stavieb sú stavby na území Slovenskej republiky:

- stavby na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu hlavnej stavby,
- stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrát. stavieb na vlastnú administratívu,
- stavby rekreačných záhradkárskych chát a domčekov na individuálnu rekreáciu,
- samostatne stojace garáže a samostatné stavby hromadných garáží a stavby určené alebo používané na tieto účely, postavené mimo bytových domov,
- priemyselné stavby, stavby slúžiace energetike, stavby slúžiace stavebníctvu, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,
- stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a so zárobkovou činnosťou,
- ostatné stavby vyššie neuvedené.

S účinnosťou od 1. 12. 2012 je na zaradenie stavby do vyššie uvedených skupín rozhodujúci účel jej využitia k 1. 1. zdaňovacieho obdobia.

Základom dane zo stavieb je výmera zastavanej plochy v m². Ročná sadzba tejto dane je 0,033 €. Správca dane môže pre jednotlivé časti obce alebo katastrálne územia prostredníctvom VZN zvýšiť alebo znížiť ročnú sadzbu dane s účinnosťou od 1. 1. príslušného zdaňovacieho obdobia (nemôže tak urobiť pre rôzne skupiny daňovníkov); môže určiť rôzne ročné sadzby dane pre jednotlivé druhy stavieb. Musí byť dodržané, že najvyššia ročná sadzba dane zo stavieb nesmie presiahnuť 10-násobok najnižšej ročnej sadzby dane ustanovenej správcom dane vo VZN.

Podľa právnej úpravy platnej do 30. 11. 2012 nemohla maximálna ročná sadzba dane zo stavieb presiahnuť 40-násobok minimálnej ročnej sadzby dane. V zmysle prechodného ustanovenia je správca dane povinný upraviť sadzby tak, aby maximálna ročná sadzba dane zo stavieb nepresahovala 10-násobok minimálnej ročnej sadzby dane.

Výška dane sa vypočíta ako základ dane vynásobený sadzbou dane. Na výpočet výšky dane treba zohľadniť viacero faktorov, a to počet podlaží, účel využitia stavby a oslobodenia od dane.

Daň z bytov

Od 1. 12. 2012 došlo k spresneniu vymedzenia predmetu dane.

Predmetom dane sú byty alebo nebytové priestory v bytovom dome, pričom aspoň jeden byt alebo nebytový priestor nadobudli do vlastníctva fyzická osoba alebo právnické osoby; inak tento bytový dom podlieha zdaneniu daňou zo stavieb.

Byt alebo časť bytu v bytovom dome, ktorý sa k 1. 1. zdaňovacieho obdobia využíva na **iný účel ako na bývanie**, sa na účely tohto zákona považuje za **nebytový priestor**.

Základ dane z bytov je výmera podlahovej plochy bytu alebo nebytového priestoru v m². Podlahová plocha bytu a nebytového priestoru sa zaokrúhľuje na celé m² nahor.

Ročná sadzba dane z bytov je 0,033 €. Správca dane môže pre jednotlivé časti obce alebo katastrálne územia prostredníctvom VZN zvýšiť alebo znížiť ročnú sadzbu dane s účinnosťou od 1. 1. príslušného zdaňovacieho obdobia (nemôže tak urobiť pre rôzne skupiny daňovníkov); tiež môže ustanoviť rôznu ročnú sadzbu dane z bytov za nebytový priestor určený na rôzne účely v bytovom dome (napr. nebytový priestor na podnikanie, nebytový priestor na iný účel a pod.). Takto ustanovené maximálne sadzby dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome nesmú presiahnuť 10-násobok najnižšej ročnej sadzby dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome ustanovenej správcom dane vo VZN. Podľa právnej úpravy platnej do 30. 11. 2012 nemohla maximálna ročná sadzba dane z bytov presiahnuť 40-násobok minimálnej ročnej sadzby dane. V zmysle prechodného ustanovenia je správca dane povinný upraviť sadzby tak, aby maximálna ročná sadzba dane z bytov nepresahovala 10-násobok minimálnej ročnej sadzby dane. Výška dane z bytov sa vypočíta ako súčin základu dane a ročnej sadzby dane.

5.2| Daň z motorových vozidiel

Predmetom dane z motorových vozidiel je motorové vozidlo (MV) a prípojné vozidlo kategórie M, N a O, ktoré je evidované v Slovenskej republike a používa sa na podnikanie alebo na činnosti, z ktorých plynúce príjmy sú predmetom dane z príjmov.

Z uvedeného vyplýva, že od 1. 1. 2013 je predmetom dane len také vozidlo, ktoré je evidované v Slovenskej republike, bez ohľadu na to, kde sa vozidlo bude používať na podnikanie (už nie je potrebné splniť podmienku, že sa auto používa na podnikanie v Slovenskej republike). To znamená, že vozidlá, ktoré majú pridelené evidenčné číslo v zahraničí, v zdaňovacom období roku 2013 už nepodliehajú dani z motorových vozidiel, a to i napriek tomu, že sa vozidlo bude používať na podnikanie na území Slovenskej republiky.

Daňovníkom pre daň z motorových vozidiel je fyzická osoba alebo právnická osoba, alebo ich organizačná zložka zapísaná do obchodného registra, ktorá:

- je ako držiteľ vozidla zapísaná v osvedčení o evidencii časť I a osvedčení o evidencii časť II (ďalej len „osvedčenie o evidencii“) vozidla; ak ide o prenájom vozidla bez predkupného práva, daňovníkom je osoba, ktorá je zapísaná v osvedčení o evidencii ako vlastník,
- používa vozidlo, v osvedčení o evidencii ktorého je ako držiteľ vozidla zapísaná osoba, ktorá zomrela, bola zrušená alebo zanikla,
- používa vozidlo, v osvedčení o evidencii ktorého je ako držiteľ vozidla zapísaná osoba, ktorá nepoužíva vozidlo na podnikanie.

Zmena vo vymedzení daňovníka pre daň z motorových vozidiel pri prenájme vozidla bez predkupného práva (pri tzv. *operatívnom prenájme*) nastala od 1. 7. 2012. Do účinnosti novely 68/2012 Z. z. platilo, že daňovníkom bol držiteľ vozidla zapísaný v dokladoch vozidla (spravidla je držiteľom nájomca). Od 1. 7. 2012 platí, že daňovníkom je v takomto prípade vlastník vozidla, teda prenajímateľ.

Daňovníkom je tiež:

- zamestnávateľ, ak vypláca cestovné náhrady zamestnancovi za použitie vozidla; to neplatí, ak zamestnávateľom je vyšší územný celok, do rozpočtu ktorého plyní daň z motorových vozidiel,
- stála prevádzkareň alebo iná organizačná zložka osoby s trvalým pobytom alebo sídlom v zahraničí.

Podľa znenia zákona do 30. 11. 2012 platilo, že ak zamestnanec použil vozidlo, v dokladoch ktorého nebol zapísaný ako držiteľ vozidla, zamestnávateľ nebol daňovníkom a nemusel platiť daň z motorových vozidiel. To sa uvedenou novelou zmenilo, pričom platí, že daňovníkom je zamestnávateľ, ktorý vypláca cestovné náhrady za použitie vozidla bez ohľadu na to, kto je vlastníkom vozidla (či zamestnanec je alebo nie je vlastníkom).

Základom dane pri osobnom automobile je zdvihový objem motora v cm^3 a pri úžitkovom vozidle a autobuse ich celková hmotnosť alebo najväčšia prípustná celková hmotnosť v tonách a počet náprav podľa osvedčenia o evidencii.

Vyšší územný celok môže na svojom území zaviesť daň z motorových vozidiel všeobecne záväzným nariadením, v ktorom určí **sadzby dane**, ktoré nesmú byť nižšie ako minimálne sadzby dane uvedené v prílohe č. 4 k zákonu. Jednotlivé sadzby dane sú uvedené na internetových stránkach jednotlivých samosprávnych krajov.

Sadzba dane sa určí za:

- osobný automobil podľa zdvihového objemu motora v cm^3 uvedeného v osvedčení o evidencii (ukážka aktuálnej ročnej sadzby dane pre Bratislavský samosprávny kraj je uvedená v tabuľke č. 13),
- úžitkové vozidlo a autobus podľa hmotnosti a počtu náprav uvedených v osvedčení o evidencii I. časť a osvedčení o evidencii II. časť., osobitne za motorové vozidlo a osobitne za prípojné vozidlo,
- vozidlo používané v rámci návesovej jazdnej súpravy (ťahač a náves) podľa hmotnosti a počtu náprav uvedených v osvedčení o evidencii, osobitne za ťahač a osobitne za náves; vozidlo sa z hľadiska určenia sadzby dane zaradí do najbližšej nižšej daňovej skupiny, než do akej by patrilo podľa hmotnosti uvedenej v osvedčení o evidencii, osobitne ťahač a osobitne náves.

Tab. 13 Ročná sadzba dane z MV za osobné automobily v Bratislavskom samosprávnom kraji

Zdvihový objem motora v cm ³		Ročná sadzba v €
nad	do (vrátane)	
	900	67,18
900	1 200	88,18
1 200	1 500	121,77
1 500	2 000	155,36
2 000	3 000	197,35
3 000		235,14

Zdroj: Všeobecne záväzné nariadenie Bratislavského samosprávneho kraja č. 38/2010 o dani z motorových vozidiel

Od dane z motorových vozidiel je oslobodené vozidlo:

- ktorého je ako držiteľ vozidla zapísaný vyšší územný celok, do rozpočtu ktorého plyní daň z motorových vozidiel,
- diplomatických misií a konzulárnych úradov, ak je zaručená vzájomnosť.

Vyšší územný celok môže vo všeobecne záväznom nariadení podľa miestnych podmienok znížiť daň, príp. oslobodiť od dane vozidlo používané, napr. ako vozidlo záchranej zdravotnej služby, ako vozidlo pravidelnej autobusovej dopravy v rozsahu výkonu vo verejnom záujme, ako vozidlo používané výhradne v poľnohospodárskej výrobe a v lesnej výrobe alebo vozidlo na podnikanie, ktoré spĺňa limity úrovne EURO 3, EURO 4, EURO 5, EEV a EURO 6.

Novela zákona upravila vznik a zánik daňovej povinnosti na deň, kedy sa vozidlo začalo alebo prestalo používať na podnikanie. Na základe uvedeného od 1. 1. 2013 daňová povinnosť vzniká dňom použitia vozidla na podnikanie a zaniká dňom, ktorým sa vozidlo prestalo používať na podnikanie. Podľa predchádzajúcej úpravy platilo, že daňová povinnosť vznikala nasledujúcim dňom po dni použitia vozidla na podnikanie a zanikala posledným dňom mesiaca, v ktorom sa vozidlo prestalo používať na podnikanie.

Zmeny sa týkajú aj oznamovacej povinnosti. Do konca roka 2012 platilo, že daňovník, ktorému vznikne alebo zanikne daňová povinnosť, je povinný oznámiť túto skutočnosť správcovi dane miestne príslušnému podľa miesta evidencie vozidla do 30 dní odo dňa vzniku alebo zániku daňovej povinnosti. Túto povinnosť nemá zamestnávateľ, ktorý vypláca cestovné náhrady zamestnancom. **Od 1. 1. 2013 daňovník nemá oznamovaciu povinnosť pri vzniku daňovej povinnosti k dani z motorových vozidiel, ale iba pri jej zániku.** Rovnako platí lehota 30 dní.

Daňovník je povinný podať **daňové priznanie za zdaňovacie obdobie do 31. 1. po uplynutí tohto zdaňovacieho obdobia.** Daňové priznanie za rok 2013 je daňovník povinný podať do 31. 1. 2014. Do tohto termínu je tiež povinný daň (príp. rozdiel medzi zaplatenými preddavkami a daňou) zaplatiť.

Novela zákona špecifikuje, ako podávať daňové priznanie v prípade daňovníka, ktorý sa zrušuje bez likvidácie, v likvidácii, v konkurze a pri úmrtí daňovníka. Na rok 2013 je určené aj nové tlačivo na podanie daňového priznania, ktoré vyšlo vo Finančnom spravodajcovi č. 8/2012.

Novelou zákona od 1. 1. 2013 došlo k zmene výpočtu pomernej časti dane za zdaňovacie obdobie. Pomerná časť dane sa vypočíta ako súčin jednej tristošesťdesiatpätiny a v priestupnom roku jednej tristošesťdesiatšestiny ročnej sadzby dane a počtu kalendárnych dní, v ktorých sa vozidlo používalo na podnikanie alebo na prepravu uskutočnenú mimo výkonu vo verejnom záujme. Daňovník je povinný pomernú časť dane zaplatiť v lehote na podanie daňového priznania.

Daň z motorových vozidiel sa teda od 1. 1. 2013 nepočíta podľa počtu mesiacov, ale podľa počtu dní, v ktorých sa auto používalo na podnikanie.

Správu dane z motorových vozidiel vykonáva daňový úrad miestne príslušný podľa miesta evidencie vozidla k 31. 12. predchádzajúceho roka. Ak ide o zamestnávateľa, ktorý vypláca cestovné náhrady za použitie vozidla, správu dane z motorových vozidiel vykonáva daňový úrad miestne príslušný podľa sídla zamestnávateľa.

5.3| Ostatné miestne dane

Prehľadné usporiadanie základných daňových náležitostí ďalších miestnych daní s výnimkou dane za jadrové zariadenie je uvedené v tabuľke 14.

Tab. 14 Základné daňové náležitosti vybraných miestnych daní

Miestna daň	Čo je predmet dane	Čo nie je predmet dane	Daňovník	Základ dane	Sadzba dane	Správca dane
Daň za psa	pes starší ako 6 mesiacov chovaný fyzickou osobou alebo právnickou osobou	pes chovaný na vedecké účely a výskumné účely, pes umiestnený v útulku zvierat, pes so špeciálnym výcvikom, ktorého vlastní alebo používa ZŤP občan	fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je vlastníkom psa alebo držiteľom psa, ak sa nedá preukázať, kto psa vlastní	počet psov	určí obec v € za jedného psa a kalendárny rok	obec, na ktorej území je pes chovaný
Daň za užívanie verejného priestranstva	osobitné užívanie verejného priestranstva (verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce)	-	fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá verejné priestranstvo užíva	výmera užívaného verejného priestranstva v m ²	určí obec v € za každý aj začatý m ² osobitne užívaného verejného priestranstva a každý aj začatý deň	obec, na ktorej území sa užívané verejné priestranstvo nachádza
Daň za ubytovanie	odplatné prechodné ubytovanie fyzickej osoby v ubytovacom zariadení	-	fyzická osoba, ktorá sa v zariadení odplatne prechodne ubytuje	počet prenocovaní	určí obec v € na osobu a prenocovanie	obec, na ktorej území sa zariadenie nachádza
Daň za predajné automaty	prístroje a automaty, ktoré vydávajú tovar za odplatu a sú umiestnené v priestoroch prístupných verejnosti	automaty, ktoré vydávajú cestovné lístky verejnej dopravy	fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá predajné automaty prevádzkuje	počet predajných automatov	určí obec v € za jeden predajný automat a kalendárny rok	obec, na ktorej území sa predajné automaty prevádzkujú
Daň za nevýherné hracie prístroje	hracie prístroje, ktoré sa spúšťajú alebo prevádzkujú za odplatu prevádzkované v priestoroch prístupných verejnosti	-	právnická osoba, ktorá nevýherné hracie prístroje prevádzkuje	počet nevýherných hracích prístrojov	určí obec v € za jeden nevýherný hrací prístroj a kalendárny rok	obec, na ktorej území sa nevýherné hracie prístroje prevádzkujú
Daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta	vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta	vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta pri činnostiach spojených s ochranou zdravia, majetku a verejného poriadku	fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je držiteľom motorového vozidla	počet dní vjazdu a zotrvania motorového vozidla v historickej časti mesta	určí obec v € za motorové vozidlo a každý aj začatý deň vjazdu a zotrvania v historickej časti mesta alebo paušálnou sumou	obec, na ktorej území sa historické časti nachádzajú

Zdroj: Zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach

6| Daň z pridanej hodnoty

Daň z pridanej hodnoty je v Slovenskej republike upravená zákonom č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Ide o univerzálnu (všeobecnú) daň zo spotreby, ktorá patrí medzi nepriame dane. Daňou z pridanej hodnoty (ďalej aj DPH) sa zdaňuje predaj tovaru a služieb v každej fáze výroby a distribúcie. DPH nie je jednorazovou, ale viacstupňovou daňou, ktorú platiteľ tejto dane odvádza z hodnoty, ktorú pridal k cene tovarov alebo služieb v určitej fáze produkcie, resp. distribúcie. Vyberá sa priebežne len z tej hodnoty, ktorá sa v príslušnej fáze pridala k cene nakúpeného tovaru alebo služby. Moment zdanenia nastáva pri kúpe tovaru alebo služby, v konečnom dôsledku znáša daňové bremeno spotrebiteľ v cene tovaru alebo služby.

Oblasť dane z pridanej hodnoty je vo vysokej miere harmonizovaná s ostatnými krajinami Európskej únie, regulovaná je predovšetkým prostredníctvom smerníc a nariadení Európskej komisie. Zákon o DPH je aj vplyvom európskej legislatívy neustále novelizovaný, v súčasnosti sa mnohé opatrenia zavádzajú v nadväznosti na *Koncepciu boja proti daňovým podvodom na dani z pridanej hodnoty*, ktorú vláda schválila v máji 2011.

Zdaniteľná osoba

Zdaniteľnou osobou je každá osoba, ktorá vykonáva nezávisle akúkoľvek ekonomickú činnosť bez ohľadu na účel alebo výsledky tejto činnosti.

Ekonomickou činnosťou, t. j. podnikaním, sa rozumie každá činnosť, z ktorej sa dosahuje príjem a ktorá zahŕňa:

- činnosť výrobcov, obchodníkov a dodávateľov služieb vrátane ťažobnej, stavebnej a poľnohospodárskej činnosti,
- činnosť vykonávanú ako slobodné povolanie podľa osobitných predpisov (napr. audítorov, architektov, notárov a pod.),
- duševnú tvorivú činnosť,
- športovú činnosť.

Za podnikanie sa považuje aj využívanie hmotného majetku a nehmotného majetku na účel dosahovania príjmu z tohto majetku. Vykonávanie činnosti na základe pracovnoprávneho alebo obdobného vzťahu sa nepovažuje za nezávislé vykonávanie ekonomickej činnosti.

Z uvedeného vyplýva, že zdaniteľnými osobami sú všetky podnikateľské subjekty (fyzické aj právnické osoby) aj osoby dosahujúce príjmy z prenájmu majetku.

Neziskové účtovné jednotky sú zdaniteľnými osobami, ak vykonávajú činnosť, z ktorej dosahujú príjmy z podnikania. V prípade štátnych orgánov a ich rozpočtových a príspevkových organizácií nejde o zdaniteľné osoby, keď konajú len v rozsahu svojej hlavnej činnosti.

Špecifický prípad zdaniteľnej osoby je osoba, ktorá príležitostne dodá nový dopravný prostriedok definovaný v zákone o DPH z tuzemska do iného členského štátu a tento nový dopravný prostriedok je ňou alebo kupujúcim alebo na ich účet odoslaný alebo prepravený kupujúcemu.

Registračná povinnosť zdaniteľnej osoby

Zákon o DPH rozoznáva niekoľko typov registrácií DPH. Registračná povinnosť sa týka tuzemských aj zahraničných zdaniteľných osôb.

Platiteľom DPH sa môže stať fyzická alebo právnická osoba povinne alebo dobrovoľne. Po registrácii má platiteľ DPH povinnosť odvádzať daň zo svojich zdaniteľných obchodov, t. j. z predaja tovaru alebo služieb (na výstupe) a zároveň má nárok na odpočet DPH z nakupovaných dodávok tovarov alebo služieb (na vstupe). Okrem registrácie za platiteľa DPH zákon o DPH ustanovuje, kedy sa zdaniteľná osoba musí registrovať pre účely DPH, no nestáva sa klasickým platiteľom DPH.

Pri tomto type registrácie nemá zdaniteľná osoba registrovaná pre DPH nárok na odpočet DPH, vzniká jej však daňová povinnosť pri určitých typoch transakcií. Registračnú povinnosť zo zákona majú tuzemské zdaniteľné osoby:

- **zdaniteľná osoba**, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku, a ak nemá takéto miesto, ale má bydlisko v tuzemsku alebo sa v tuzemsku obvykle zdržiava, a **ktorá dosiahla za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrat 49 790 €**,
- **zdaniteľné osoby**, ktoré majú sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku a ktoré **spoločne podnikajú na základe zmluvy o združení alebo inej obdobnej zmluvy, ak za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov dosiahnu celkový obrat 49 790 €**.

Tieto zdaniteľné osoby sú povinné podať žiadosť o registráciu dane do 20. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dosiahli obrat 49 790 €.

Daňový úrad im vydá osvedčenie o registrácii a prideli identifikačné číslo pre DPH (IČ DPH), pričom dňom uvedeným v osvedčení sa stávajú platiteľmi DPH.

Obrat je výnos (príjem) bez dane z dodávaných tovarov a služieb v tuzemsku okrem výnosov (príjmov) z tovarov a služieb, ktoré sú oslobodené od dane podľa zákona. Do obratu sa nezahŕňajú výnosy (príjmy) z príležitostne predaného hmotného majetku okrem zásob a výnosy (príjmy) z príležitostne predaného nehmotného majetku.

Bez ohľadu na výšku obratu zákon upravuje možnosť podať **žiadosť o dobrovoľnú registráciu DPH**. V takom prípade však daňový úrad môže požadovať zloženie zábezpeky na daň. Zdaniteľná osoba, ktorá podala žiadosť o registráciu pre daň (povinnú, aj dobrovoľnú) je **povinná zložiť zábezpeku na daň**, a to buď peňažnými prostriedkami na účet daňového úradu alebo bankovou zárukou na obdobie 12 mesiacov v prospech daňového úradu v prípadoch uvedených v tabuľke 15.

Tab. 15 Osoby povinné zložiť zábezpeku na daň

Zdaniteľná osoba je povinná zložiť zábezpeku na daň v prospech daňového úradu, ak:	
je fyzickou osobou, ktorá je alebo bola konateľom alebo spoločníkom právnickej osoby,	ktorá má alebo mala ku dňu zániku nedoplatky na dani 1 000 € a viac, ktoré vznikli v období, v ktorom táto fyzická osoba bola konateľom alebo spoločníkom tejto právnickej osoby a ktoré ku dňu podania žiadosti o registráciu pre daň neboli zaplatené.
	ktorej bola zrušená registrácia pre daň z dôvodu opakovaného neplnenia si daňových povinností počas kalendárneho roku (opakovane nepodala daňové priznanie a/alebo neuhradila daň a/alebo porušovala povinnosti pri daňovej kontrole), a to v čase, keď táto fyzická osoba bola jej konateľom alebo spoločníkom.
konateľ alebo spoločník tejto zdaniteľnej osoby	je fyzická osoba, ktorá má nedoplatky na dani vo výške 1000 € a viac, ktoré ku dňu podania žiadosti o registráciu pre daň neboli zaplatené.
	je fyzická osoba, ktorej bola zrušená registrácia z dôvodu opakovaného neplnenia si daňových povinností počas kalendárneho roku (opakovane nepodala daňové priznanie a/alebo neuhradila daň a/alebo porušovala povinnosti pri daňovej kontrole).
konateľ alebo spoločník tejto zdaniteľnej osoby je fyzická alebo právnická osoba, ktorá je alebo bola konateľom alebo spoločníkom inej právnickej osoby,	ktorá má alebo mala ku dňu zániku nedoplatky na dani 1 000 € a viac, ktoré vznikli v období, v ktorom táto fyzická osoba alebo právnická osoba bola jej konateľom alebo spoločníkom a ktoré ku dňu podania žiadosti o registráciu pre daň neboli zaplatené.
	ktorej bola zrušená registrácia pre daň z dôvodu opakovaného neplnenia si daňových povinností počas kalendárneho roka (opakovane nepodala daňové priznanie a/alebo neuhradila daň a/alebo porušovala povinnosti pri daňovej kontrole), a to v čase, keď táto fyzická alebo právnická osoba bola jej konateľom alebo spoločníkom.
zdaniteľná osoba v čase podania žiadosti o registráciu pre daň	neuskutočňuje žiadne plnenia tovarov alebo služieb, ale iba vykonáva prípravnú činnosť na podnikanie.

Zdroj: spracované podľa zákona č. 246/2012 Z. z.

Výška zábezpeky je najmenej 1 000 € a najviac 500 000 €. Pri určení výšky zábezpeky na daň prihliad-
ne daňový úrad na riziko vzniku daňového nedoplatku zdaniteľnej osoby. Daňový úrad má možnosť
zamietnuť registráciu vymedzeným kategóriám osôb, ak nezložia zábezpeku (v prípade dobrovoľ-
nej registrácie na DPH). Ak ide o žiadateľa o povinnú registráciu, zábezpeka sa bude od subjektu vy-
máhať.

Zábezpeka na daň sa použije na úhradu nedoplatku na dani, ktorý vznikol po zaregistrovaní zdani-
teľnej osoby za platiteľa. Ak tento subjekt nebude mať žiadny nedoplatok, daňový úrad zábezpeku po
uplynutí 12 mesiacov do 30 dní vráti.

Osobitná registračná povinnosť sa týka:

- zdaniteľnej osoby, ktorá nie je platiteľom, alebo právnickej osoby, ktorá nie je zdaniteľnou osobou
(napr. rozpočtová alebo príspevková organizácia) a nadobúda v tuzemsku tovar z iného členského
štátu. Táto osoba je povinná podať žiadosť o registráciu pre daň pred nadobudnutím tovaru, kto-
rým celková hodnota tovaru bez dane dosiahne 13 941,45 € v kalendárnom roku;

- zdaniteľnej osoby, ktorá nie je platiteľom a je prijímateľom, resp. dodávateľom služby, ktorá nie je oslobodená od dane, z, resp. do iného členského štátu Európskej únie. Ide napríklad o sprostredkovateľské služby, prepravu tovaru, reklamné, poradenské, inžinierske, technické právne, účtovné, audítorské, prekladateľské a tlmočnické služby, nájom zamestnancov, telekomunikačné služby, služby televízneho a rozhlasového vysielania, služby dodávané elektronicky. Žiadosť o registráciu je zdaniteľná osoba povinná podať pred prijatím, resp. pred dodaním služby.

Tab. 16 Osobitné formy registrácie pre DPH

Dôvod registrácie	Podmienky registrácie	Možnosť odpočtu DPH
nadobudnutie tovaru z iného členského štátu	pri prekročení celkovej hodnoty tovaru v kalendárnom roku 13 941,45 €	nie (nejde o klasického platiteľa DPH)
poskytnutie služby do iného členského štátu	pred dodaním služby zdaniteľnej osobe	nie (nejde o klasického platiteľa DPH)
prijatie služby z iného členského štátu	pred prijatím služby od zdaniteľnej osoby	nie (nejde o klasického platiteľa DPH)

Zdroj: vlastné spracovanie autorov

Tieto osoby sa pri prekročení obratu stávajú platiteľmi DPH, rovnako majú možnosť podať žiadosť o dobrovoľnú registráciu za platiteľa DPH.

Zahraničná osoba je zdaniteľná osoba, ktorá nemá v tuzemsku sídlo, miesto podnikania, prevádzkarň, bydlisko alebo sa v tuzemsku obvykle nezdržiava. Zahraničná osoba má registračnú povinnosť v týchto prípadoch:

- ak začne vykonávať v tuzemsku činnosť, ktorá je predmetom dane, je povinná pred začatím vykonávania činnosti, podať žiadosť o registráciu dane Daňovému úradu Bratislava;
- ak dodáva do tuzemska tovar formou zásielkového predaja a celková hodnota bez dane takto dodaného tovaru dosiahne v kalendárnom roku 35 000 €, táto zahraničná osoba je povinná podať žiadosť o registráciu dane Daňovému úradu Bratislava, a to pred dodaním tovaru, dodaním ktorého dosiahne hodnotu 35 000 €.

Zrušenie registrácie platiteľa dane z úradnej moci pri neplnení povinností daňového subjektu

Okrem zrušenia registrácie platiteľa DPH na základe žiadosti môže tiež daňový úrad zrušiť registráciu, ak nie sú dôvody na registráciu. Novela zákona o DPH účinná od 1. 10. 2012 spresňuje, že ide o prípady, ak platiteľ:

- nevykonáva alebo prestal vykonávať podnikanie alebo
- opakovane v kalendárnom roku nesplní povinnosť podať daňové priznanie, opakovane v kalendárnom roku nezaplatí vlastnú daňovú povinnosť, opakovane nie je zastihnuteľný na adrese sídla, miesta podnikania a ani na adrese prevádzkarne alebo opakovane porušuje povinnosti pri daňovej kontrole.

Ak u platiteľa DPH nastanú dôvody na zrušenie registrácie z uvedených dôvodov, bude zverejnený v zozname na internetovej stránke FR SR. Zoznam potenciálne rizikových daňových subjektov bol prvýkrát zverejnený 4. 2. 2013 a obsahoval približne 1 400 daňových subjektov. Zoznam je priebežne aktualizovaný a k 25. 7. 2013 bolo v zozname zverejnených až 6 429 subjektov.

Novinkou v zákone o DPH od 1. 10. 2012 je **ručenie príjemcu plnenia za nezaplatenú daň na výstupe u dodávateľa, ak príjemca plnenia vedel alebo vedieť mohol alebo mal, že dodávateľ splatnú daň nezaplatí**. V prípade, že dodávateľ DPH nezaplatí, presúva sa táto povinnosť na odberateľa.

Dostatočným dôvodom na to, že platiteľ vedieť mohol alebo vedieť mal, že celá daň alebo časť dane z tovaru alebo služby nebude zaplatená, je skutočnosť, že:

- protihodnota za plnenie uvedená na faktúre je bez ekonomického opodstatnenia neprimerane vysoká alebo neprimerane nízka,
- platiteľ pokračoval v uskutočňovaní zdaniteľných obchodov s platiteľom, u ktorého nastali dôvody na zrušenie registrácie aj po dni jeho zverejnenia v príslušnom zozname osôb vedenom Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky, alebo
- v čase vzniku daňovej povinnosti bol jeho štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu alebo spoločníkom štatutárny orgán, člen štatutárneho orgánu alebo spoločník platiteľa, ktorý dodáva tovar alebo službu.

Z tohto dôvodu je potrebné, aby si platitelia DPH overovali svojich dodávateľov, aby sa nestalo, že daň budú musieť namiesto dodávateľa zaplatiť oni. Ak by k takejto skutočnosti došlo, daňový úrad miestne príslušný dodávateľovi uloží povinnosť ručiteľovi uhradiť nezaplatenú daň. V rozhodnutí uvedie daňový úrad dodávateľa výšku nezaplatenej dane. **Ručiteľ je povinný uhradiť nezaplatenú daň v lehote ôsmich dní od doručenia rozhodnutia**. Proti rozhodnutiu môže ručiteľ podať odvolanie do ôsmich dní od doručenia rozhodnutia, ktoré nemá odkladný účinok.

Predmet dane

Predmetom dane sú zdaniteľné obchody:

- **dodanie tovaru za protihodnotu v tuzemsku** uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby – dodaním **tovaru** je prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastník, pričom hmotným majetkom sa rozumejú hnutelné aj nehnuteľné veci, ako aj elektrina, plyn, voda, teplo, chlad a podobné nehmotné veci, dodanie stavby alebo jej časti a pod.;
- **dodanie služby za protihodnotu v tuzemsku** uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby – dodaním **služby** je každé plnenie, ktoré nie je dodaním tovaru vrátane prevodu práva k nehmotnému majetku, napr. prevod a postúpenie autorských práv, licencií, patentov, ochranných známok;
- **nadobudnutie tovaru za protihodnotu v tuzemsku z iného členského štátu Európskej únie** – patrí medzi intrakomunitárne obchody v rámci krajín EÚ, daň nevyberá colný orgán, ale dochádza k tzv. *samozdaneniu*;
- **dovoz tovaru do tuzemska** – dovozom tovaru je jeho vstup z územia tretích štátov na územie EÚ. Na daň sa vzťahujú ustanovenia colných predpisov a vyberá sa v členskom štáte, kde sa vyberá clo.

Samozdanenie

Nadobudnutie tovaru za protihodnotu v tuzemsku z iného členského štátu EÚ patrí medzi zdaniteľné obchody, ktoré sú predmetom dane. V rámci EÚ sa pri nadobudnutí tovaru uplatňuje princíp samozdanenia. Dodávateľ z inej členskej krajiny EÚ dodá tovar oslobodený od DPH, odberateľ si daň sám vypočíta s použitím tuzemskej sadzby dane.

Zároveň má nárok na odpočítanie tejto dane. Daň vypočítaná na výstupe si zároveň uplatní na vstupe. Za nadobudnutie tovaru sa považuje nadobudnutie práva nakladať ako vlastník s hnutelným hmotným majetkom odoslaným alebo prepraveným nadobúdateľovi dodávateľom alebo nadobúdateľom alebo na ich účet do tuzemska z iného členského štátu. Zároveň musia byť splnené nasledujúce podmienky:

- nadobúdateľom je zdaniteľná osoba konajúca v postavení zdaniteľnej osoby, právnická osoba, ktorá nie je zdaniteľnou osobou, alebo zahraničná osoba, ktorá je identifikovaná pre daň v inom členskom štáte a
- dodávateľom je osoba identifikovaná pre daň v inom členskom štáte, ktorá dodala tovar za protihodnotu, okrem dodania tovaru s inštaláciou alebo montážou dodávateľom alebo na jeho účet a okrem dodania tovaru formou zásielkového predaja.

Na uplatnenie samozdanenia sa musia dodávateľ aj odberateľ preukázať platnými IČ DPH. Ak sa odberateľ nepreukáže platným IČ DPH, dodávateľ nemôže dodať tovar oslobodený od dane.

Od 1. 1. 2013 malo byť zavedené **samozdanenie pri dovoze tovaru**, avšak účinnosť bola odložená na 1. 1. 2014. (**Poznámka:** v pripravovanej novele zákona o DPH, ktorá je v legislatívnom procese sa navrhuje odklad účinnosti samozdanenia tovaru z tretích štátov až na 1. 1. 2016).

Princíp fungovania by mal byť taký, že pri dovoze tovaru nevyberie DPH colný orgán, ale dovozca tovaru so sídlom v Slovenskej republike (neplatí pre zahraničných dovozcov) si v daňovom priznaní vypočíta DPH na výstupe a rovnakú sumu si uplatní aj na vstupe. Takúto možnosť bude mať iba platiteľ dane, ktorý spĺňa podmienky:

- má v tuzemsku sídlo, miesto podnikania alebo organizačnú zložku zapísanú v obchodnom registri,
- dováža tovar, ktorý použije na dodávky tovarov a služieb ako platiteľ,
- dovezol v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vzniká daňová povinnosť pri dovoze tovaru, tovar, ktorého celková colná hodnota je najmenej 150 000 €, a ak platiteľ neuskutočnil dovoz tovaru v predchádzajúcom kalendárnom roku alebo nepodnikal v predchádzajúcom kalendárnom roku, colná hodnota tovaru pri prvom dovoze tovaru v kalendárnom roku, v ktorom vzniká daňová povinnosť pri dovoze tovaru, je najmenej 30 000 €,
- nemal daňové nedoplatky voči daňovému úradu a colnému úradu.

Miesto zdaniteľného obchodu

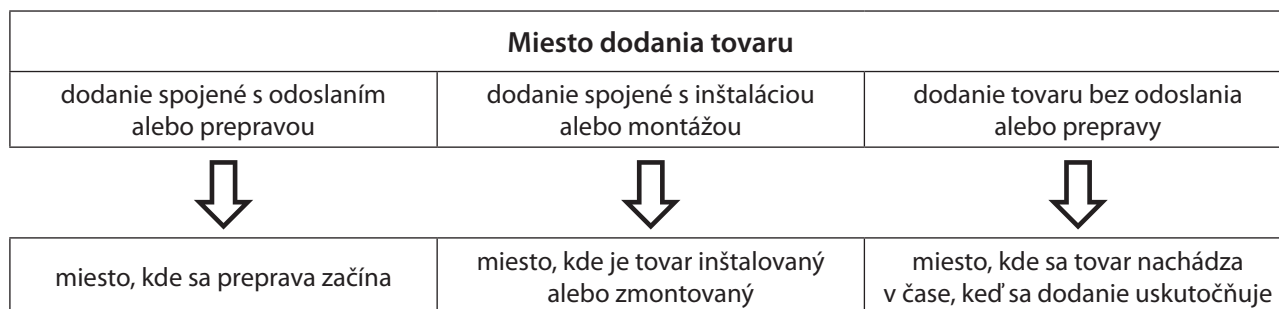
Na správne určenie daňovej povinnosti je potrebné určiť miesto zdaniteľného obchodu. Vo všeobecnosti platí, že daňová povinnosť vzniká na území toho štátu, kde je miesto dodania tovaru alebo služby. Zákon upravuje miesto zdaniteľného obchodu jednotlivo na každý zdaniteľný obchod. Obsahuje

množstvo špecifických prípadov a výnimiek, v praxi je preto potrebné dôkladne analyzovať každý prípad, aby došlo k správne mu určení miesta, a teda k správne mu výpočtu daňovej povinnosti.

- **Miesto dodania tovaru**

Pri určení miesta dodania tovaru sa postupuje spôsobom, ktorý je uvedený v schéme 6 spracovanej na základe Metodický pokynu k určení miesta dodania tovaru, nadobudnutia tovaru v tuzemsku z iného členského štátu a dovozu tovaru v zmysle zákona č. 222/2004 Z. z.

Schéma 6 Určenie miesta dodania tovaru

- **Miesto dodania služby**

S účinnosťou od 1. 1. 2010 boli vo všetkých krajinách EÚ zavedené nové pravidlá na určenie miesta dodania služieb tak, aby sa dosiahlo zdaňovanie služieb tam, kde dochádza k skutočnej spotrebe. Pri určovaní miesta dodania služby sa aplikujú dve **základné (všeobecné) pravidlá**, ktoré rozlišujú **poskytnutie služieb zdaniteľnej osobe a nezdaniteľnej osobe**. Ak sú služby dodané zdaniteľnej osobe, je ich miesto dodania tam, kde má táto osoba (príjemca služby) sídlo alebo miesto podnikania. Ak sú služby dodané osobe inej ako zdaniteľnej osobe, je ich miesto dodania tam, kde má dodávateľ služieb sídlo alebo miesto podnikania. Okrem základných pravidiel sa v zákone vymedzených prípadoch používajú osobitné pravidlá pri určení miesta dodania služby, a to napr. pri službe vzťahujúcej sa na nehnuteľnosť, pri doprave osôb, pri reštauračných službách, pri službách súvisiacich so vstupom na kultúrne, umelecké, športové a ďalšie podujatia atď.

- **Miesto nadobudnutia tovaru z iného členského štátu**

Miestom nadobudnutia tovaru z iného členského štátu je miesto, kde sa tovar nachádza v čase skončenia jeho odoslania alebo prepravy k nadobúdateľovi. Ak sa preprava tovaru skončí na území SR, miestom nadobudnutia tovaru je tuzemsko. Špecifickým prípadom je **trojstranný obchod**. Ide o obchod, na ktorom sa zúčastňujú tri osoby a predmetom obchodu je dodanie toho istého tovaru, ktorý je odoslaný alebo prepravený priamo od (prvého) dodávateľa k druhému odberateľovi z jedného členského štátu do iného členského štátu. Ak sú splnené zákonné podmienky, miestom nadobudnutia tovaru z iného členského štátu pri trojstrannom obchode je miesto, kde sa tovar nachádza v čase skončenia jeho odoslania alebo prepravy k nadobúdateľovi, t. j. členský štát druhého odberateľa.

- **Miesto dovozu tovaru**

Miestom dovozu tovaru je členský štát, na ktorého území sa tovar nachádza v čase, keď vstupuje na územie Európskej únie. Daň z pridanej hodnoty, aj clo vyberá colný orgán v jednom členskom štáte.

Základ dane

Základom dane pri dodaní tovaru alebo služby a pri nadobudnutí tovaru z iného členského štátu je všetko, čo tvorí protihodnotu, ktorú dodávateľ prijal alebo má prijať od príjemcu plnenia alebo inej osoby za dodanie tovaru alebo služby, zníženú o daň.

Do základu dane sa zahrňa aj dotácia alebo príspevok, ktorý dodávateľ prijal alebo má prijať k cene tovaru alebo služby, iné dane, clá a poplatky vzťahujúce sa na tovar alebo službu, ako aj súvisiace náklady, ako sú provízia, náklady na balenie a prepravu a náklady poistenia. Ak je v čase dodania tovaru alebo služby poskytnutá zľava z ceny alebo ak je poskytnutá zľava za skoršiu úhradu ceny, základ dane sa zníži o sumu zľavy.

Základ dane pri dovoze tovaru je colná hodnota tovaru. Ak nie sú zahrnuté do colnej hodnoty tovaru, zahrňajú sa do základu dane pri dovoze tovaru aj dane, clá a iné platby splatné v zahraničí a splatné pri dovoze tovaru okrem dane, ktorá sa má vymerať a súvisiace náklady (výdavky), ako napríklad provízia, náklady na balenie, náklady na prepravu a náklady poistenia.

Sadzba dane

Základná sadzba dane na tovary a služby je 19 % zo základu dane. V období od 1. 1. 2011 do posledného dňa kalendárneho roka, v ktorom Európska komisia (Eurostat) uverejní údaje o tom, že aktuálny schodok verejnej správy SR je menej ako 3 %, je základná sadzba dane na tovary a služby **20 % zo základu dane**. Skončenie obdobia uplatňovania základnej sadzby dane 20 % podľa prvej vety vyhlási Ministerstvo financií Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom. **Na tovary, ktorými sú lieky, knihy a pomôcky pre ťažko zdravotne postihnutých** (tovary sú uvedené v prílohe č. 7 zákona o DPH), sa uplatňuje **znížená sadzba dane 10 % zo základu dane**.

Vznik daňovej povinnosti

Určenie dňa vzniku daňovej povinnosti je dôležitý z hľadiska časového vymedzenia zdaniteľného obchodu z dôvodu dodržania lehôt ustanovených zákonom o DPH.

Vo všeobecnosti platí, že daňová povinnosť pri dodaní tovaru a služby vzniká **dňom dodania tovaru alebo služby**. Ak je platba prijatá pred dodaním tovaru alebo služby, vzniká daňová povinnosť z prijatej platby dňom prijatia platby.

Daňová povinnosť pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu vzniká:

- 15. deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, keď sa uskutočnilo nadobudnutie tovaru, alebo
- dňom vyhotovenia faktúry, ak bola faktúra vyhotovená pre nadobúdateľa tovaru pred 15. dňom.

Daňová povinnosť pri dovoze tovaru vzniká predovšetkým prepustením tovaru do colného režimu voľný obeh. Daň vyrubuje colný orgán.

Odpočítanie dane

Právo odpočítať daň z tovaru alebo zo služby vzniká platiteľovi v deň, keď pri tomto tovare alebo službe vznikla daňová povinnosť. Znamená to, že ak dodávateľ v tuzemsku predá tovar odberateľovi

v tuzemsku (obaja sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty), u dodávateľa vzniká daňová povinnosť. Odberateľ mu cenu tovaru vrátane DPH zaplatí a v prípade, že použije prijatý tovar na účely svojho podnikania, si môže DPH odpočítať (podmienkou na odpočet DPH nie je, že odberateľ musel za tovar zaplatiť). Platiteľ nemôže odpočítať daň pri:

- kúpe tovarov a služieb na účely pohostenia a zábavy,
- kúpe tovarov a služieb platených v mene a na účet kupujúceho alebo zákazníka, ktoré dodávateľ požaduje od kupujúceho alebo zákazníka (tzv. *prechodné položky*).

Na konci každého zdaňovacieho obdobia je potrebné porovnať celkovú daň na výstupe s daňou na vstupe, t. j. daňovú povinnosť, ktorú má platiteľ DPH zo svojich zdaniteľných obchodov s daňou odpočítanou z prijatých zdaniteľných obchodov. Výsledkom odpočítania dane od daňovej povinnosti je buď:

- **vlastná daňová povinnosť** – ak celková daň na výstupe je vyššia ako daň odpočítavaná na vstupe za príslušné zdaňovacie obdobie, platiteľ dane je povinný uhradiť záväzok voči správcovi dane;
- **nadmerný odpočet** – ak celková daň odpočítavaná na vstupe je vyššia ako daň na výstupe (zjednodušene povedané, platiteľ dane v zdaňovacom období viac nakupoval ako predával), platiteľ dane má v tomto prípade pohľadávku voči správcovi dane.

Zdaňovacie obdobie

Základným zdaňovacím obdobím od 1. 10. 2012 je kalendárny mesiac. Od tohto dátumu všetci noví platitelia dane musia mať najmenej 12 kalendárnych mesiacov nasledujúcich po registrácii mesačné zdaňovacie obdobie bez ohľadu na výšku obratu. Ak po roku platiteľ dane neprekročí obrat 100 tisíc €, môže sa stať štvrťročným platiteľom DPH, pričom túto zmenu je povinný oznámiť daňovému úradu do 25 dní od skončenia kalendárneho mesiaca, v ktorom sa splnili podmienky uplatňovania štvrťročného zdaňovacieho obdobia.

Zmena zdaňovacieho obdobia na kalendárny štvrťrok môže nastať len k prvému dňu kalendárneho štvrťroka nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom platiteľ splnil podmienky ustanovené zákonom (ak uplynulo viac ako 12 kalendárnych mesiacov od konca kalendárneho mesiaca, v ktorom sa stal platiteľom, a za 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov nedosiahol obrat 100 tisíc €).

Daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty sa podáva do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia. V tejto lehote je aj daň (okrem dane vyrubenej colným orgánom pri dovoze tovaru), resp. vlastná daňová povinnosť splatná. Napríklad, ak ide o platiteľa dane s mesačným zdaňovacím obdobím, daňové priznanie za mesiac august 2013 podá do 25. 9. 2013. Tento termín platí aj pre osoby, ktoré nie sú platiteľmi DPH, ale v auguste im vznikla povinnosť platiť daň podľa zákona (napr. pri prijatí služby z iného členského štátu).

Platiteľ je povinný podať **súhrnný výkaz** za každý kalendárny mesiac, v ktorom:

- dodal tovar oslobodený od dane z tuzemska do iného členského štátu osobe, ktorá je identifikovaná pre daň v inom členskom štáte,
- premiestnil tovar oslobodený od dane,

- sa zúčastnil na trojstrannom obchode ako prvý odberateľ,
- dodal službu s miestom dodania v inom členskom štáte zdaniteľnej osobe alebo právnickej osobe, ktorá nie je zdaniteľnou osobou a je identifikovaná pre daň, a táto osoba je povinná platiť daň.

V prvých troch prípadoch, za podmienok stanovených v zákone o DPH, je možné podávať súhrnný výkaz štvrťročne. Rovnako osoby registrované pre DPH z titulu prijatia alebo dodania služby z, resp. do EÚ, podávajú súhrnný výkaz štvrťročne. Súhrnný výkaz sa podáva elektronickými prostriedkami najneskôr do 20 dní po skončení obdobia, za ktoré je osoba povinná podať súhrnný výkaz.

Poznámka: V pripravovanej novele zákona o DPH, ktorá je legislatívnym procese sa navrhuje zjednotiť lehotu na podávanie súhrnného výkazu a daňového priznania, a to do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia, resp. obdobia, za ktorý je osoba povinná podať súhrnný výkaz. Okrem toho sa navrhuje zavedenie kontrolného výkazu, ktorý bude pre finančnú správu zdrojom podrobných informácií o vymedzených dodávkach tovarov a služieb platiteľov dane na vstupe aj výstupe.

Nové fakturačné pravidlá účinné od 1. 1. 2013

Od 1. 1. 2013 bola Slovenská republika, spolu s ostatnými členskými štátmi Európskej únie, povinná implementovať do národnej právnej úpravy fakturačné pravidlá vyplývajúce zo smernice 2010/45/EÚ.

Cieľom nových pravidiel fakturácie v EÚ je:

- zmeniť a doplniť náležitosti faktúr s cieľom umožniť lepšiu kontrolu daní;
- zaviesť jednotnejšie zaobchádzanie s cezhraničnými a vnútroštátnymi transakciami;
- stanoviť harmonizovanú lehotu na vyhotovovanie faktúr pri cezhraničných transakciách;
- prispieť k rozšíreniu elektronickej fakturácie.

V zákone o DPH sa prijatie fakturačnej smernice s účinnosťou od 1. 1. 2013 prejavilo v úplne nových § 71 až 76.

Faktúrou sa podľa novely zákona o DPH rozumie každý doklad alebo oznámenie, ktoré je vyhotovené v listinnej forme alebo elektronickej forme podľa tohto zákona alebo zákona platného v inom členskom štáte upravujúceho vyhotovenie faktúry.

Vo faktúrach sa musia uvádzať skutočné dodania tovaru alebo poskytnutia služieb. Faktúra podľa zákona o DPH **musí byť vyhotovená do 15 dní:**

- odo dňa dodania tovaru alebo služby,
- odo dňa prijatia platby pred dodaním tovaru alebo služby,
- od konca kalendárneho mesiaca, v ktorom bol dodaný tovar oslobodený od dane (z tuzemska do iného členského štátu),
- od konca kalendárneho mesiaca, v ktorom bola dodaná služba alebo prijatá platba pred dodaním služby s miestom dodania v inom členskom štáte.

Od 1. 1. 2013 sú tieto lehoty určené v právnych predpisoch upravujúcich DPH vo všetkých členských štátoch.

Znenie zákona účinné do 31. 12. 2012 upravovalo zvlášť náležitosti faktúr pri dodaní tovaru a služby v tuzemsku, pri dodaní tovaru do iného členského štátu, pri dodaní služby do iného členského štátu a pri nadobudnutí tovaru z iného členského štátu a prijatí služby zo zahraničia. S účinnosťou od 1. 1.

2013 zákon jednotne upravuje, čo má obsahovať faktúra. Novinkou sú predovšetkým jednotné slovné formulácie, ktoré je potrebné uvádzať na faktúrach v prípadoch, ktoré ustanovuje zákon, napríklad v prípade dodania oslobodeného od dane alebo pri prenose daňovej povinnosti. Tieto informácie uvádza každý členský štát vo svojom jazyku.

Novela zákona o DPH stanovuje možnosť vystavovať tzv. zjednodušenú faktúru, ktorá neobsahuje všetky údaje, ako (riadna) faktúra a ktorá je považovaná za plnohodnotnú faktúru na účely uplatnenia odpočítania DPH. Takouto zjednodušenou faktúrou je:

- **doklad za tovar alebo službu, ak cena vrátane dane nie je viac ako 100 €;**
- **doklad vyhotovený elektronickou registračnou pokladnicou,** ak cena tovaru alebo služby vrátane dane uhradená v hotovosti nie je viac ako 1 000 € alebo uhradená inými platobnými prostriedkami nahrádzajúcimi hotovosť nie je viac ako 1 600 € a doklad vyhotovený automatom na bezobslužné čerpanie pohonných látok, ak cena tovaru vrátane dane uhradená elektronickým platobným prostriedkom nie je viac ako 1 600 €; tieto typy zjednodušených faktúr nemusia obsahovať identifikačné a kontaktné údaje príjemcu tovaru alebo služby a jednotkovú cenu. Nesmú sa však vyhotovovať v prípade dodania tovaru alebo služby s miestom dodania v inom členskom štáte, pri zásielkovom predaji s miestom dodania v tuzemsku a pri dodaní tovaru oslobodeného od dane;
- **podkladová časť nálepky,** ktorou sa preukazuje zaplatenie úhrady za užívanie diaľnic, ciest pre motorové vozidlá a ciest I. triedy v tuzemsku, ktorá ostane príjemcovi služby po oddelení nalepovacej časti nálepky, ak podkladová časť nálepky obsahuje obchodné meno dodávateľa služby a jeho identifikačné číslo pre daň, dátum predaja nálepky, cenu vrátane dane a sumu dane;
- **každý doklad alebo oznámenie, ktoré mení pôvodnú faktúru a osobitne a jednoznačne sa na ňu vzťahuje, t. j. dobropis alebo farchopis;** faktúra musí obsahovať poradové číslo pôvodnej faktúry a údaje, ktoré sa menia.

Platiteľ a zdaniteľná osoba, ktorá nie je platiteľom, môže vyhotoviť za viac samostatných dodaní tovaru alebo služby alebo za viac platieb prijatých pred dodaním tovaru alebo dodaním služby súhrnnú faktúru, ktorá **môže pokrývať najviac obdobie kalendárneho mesiaca**. Faktúra sa musí vyhotoviť do 15 dní od skončenia kalendárneho mesiaca.

Faktúry sa musia uchovávať v pôvodnej forme, v akej sa poslali alebo sprístupnili. Zdaniteľná osoba, ktorá uchováva faktúry elektronicky, je povinná umožniť daňovému úradu na účely kontroly prístup k týmto faktúram, ich sťahovanie a používanie.

7 | Spotrebné dane

Spotrebné dane sú selektívne nepriame dane, ktoré sa na rozdiel od DPH vyberajú iba na jednom stupni pri uvedení do daňového voľného obehu. Daňové územie, na ktorom sa uplatňujú spotrebné dane, je územie Slovenskej republiky. Správcom spotrebných daní je colný úrad a zdaňovacie obdobie je kalendárny mesiac. Daňový dlžník podáva daňové priznanie do 25. dňa mesiaca nasledujúceho po mesiaci, kedy mu vznikla daňová povinnosť. Do rovnakého dňa má povinnosť aj uhradiť daň. Predmetom spotrebných daní sú tovary vymedzené v jednotlivých zákonoch, ktoré sú vyrobené na daňovom území, dodané na daňové územie z iného členského štátu alebo dovezené na daňové územie z územia tretieho štátu, resp. spotrebované na daňovom území. Prehľad spotrebných daní a ich právnej úpravy a vybraných daňových náležitostí je uvedený v tabuľke 17.

Tab. 17 Prehľad spotrebných daní a ich legislatívnej úpravy

Právna úprava	Druh spotrebnej dane	Predmet dane	Základ dane
zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu v znení neskorších predpisov	spotrebná daň z elektriny	elektrina	množstvo elektriny vyjadrené v megawatthodinách (MWh)
	spotrebná daň z uhlia	čierne uhlie , hnedé uhlie, koks a polokoks z čierneho uhlia, ostatné pevné uhľovodíky	množstvo uhlia vyjadrené v tonách (t)
	spotrebná daň zo zemného plynu	zemný plyn	množstvo zemného plynu vyjadrené v megawatthodinách (MWh)
zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov	spotrebná daň z minerálneho oleja	minerálne oleje	množstvo minerálneho oleja vyjadrené v litroch pri teplote 15 °C alebo v kilogramoch alebo množstvo v ňom obsiahnutej energie vyjadrenej v gigajouloch
zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov	spotrebná daň z alkoholických nápojov	lieh	množstvo liehu vyjadrené v hektolitroch 100 % alkoholu pri teplote 20 °C
		víno	množstvo vína vyjadrené v hektolitroch (hl)
		medziprodukt	množstvo medziproduktu vyjadrené v hl
		pivo	množstvo piva vyjadrené v hl
zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov	spotrebná daň z tabakových výrobkov	cigary, cigarky	množstvo tabakových výrobkov vyjadrené v kusoch alebo v kilogramoch
		tabak	
		cigarety	počet kusov cigariet v spotrebiteľskom balení cigariet a cena cigariet uvedená na kontrolnej známke

Zdroj: vlastné spracovanie autorov

V poslednom období nastalo v oblasti spotrebných daní niekoľko zásadných zmien:

- zavedenie nových energetických daní a ich postupná úprava,
- zmena prístupu k zdaňovaniu alkoholu v SR,
- zmena v spôsobe zdaňovania cigariet v nadväznosti na transpozíciu Smernice rady 2011/64/EÚ.

V roku 2003 bola prijatá smernica Rady č. 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny, ktorá nadobudla účinnosť 1. 1. 2004. Vzhľadom na skutočnosť, že v období prijatia smernice sa pripravovali viaceré štáty vrátane Slovenskej republiky na vstup do Európskej únie a tieto tovary dovtedy neboli u nás predmetom dane, Slovenská republika požiadala o prechodné obdobie týkajúce sa zdaňovania elektrickej energie, zemného plynu a pevných palív do 31. 12. 2009.

Od 1. 7. 2008 boli do daňovej sústavy SR zaradené nové typy daní – daň z elektriny, uhlia a zemného plynu, ktoré spolu s daňou z minerálnych olejov tvoria tzv. *energetické dane*. Po ich zavedení došlo v nasledujúcich rokoch k ich zvýšeniu a úprave rozsahu oslobodení. Cieľom energetických daní je zaťažiť zdroj energie tak, aby odrádzal od využívania zdrojov, ktoré poškodzujú životné prostredie a podporoval znižovanie spotreby energie, resp. využívanie alternatívnych (ekologickejších) zdrojov energie. Aj z tohto dôvodu existuje široká škála oslobodení od týchto daní, napr. na elektrickú energiu vyrobenú z obnoviteľného zdroja, používanú na prepravu osôb alebo nákladov vlakom, metrom, električkou, trolejbusom, elekťobusom alebo lanovkou. Oslobodená je aj elektrina používaná koncovým odberateľom elektriny v domácnosti.

V rámci pripravovaných zmien Vláda SR na svojom zasadnutí 10. 7. 2013 schválila novelu zákona o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu, ktorej cieľom je:

1. zlepšiť podnikateľské prostredie, a to znižovaním administratívnej záťaže najmä pre registrované subjekty, ako aj zjednodušiť procesy registrácie nových daňových subjektov,
2. zrušiť ustanovenia obmedzujúce formu predkladania žiadostí,
3. v súvislosti so znížením administratívnej záťaže zvýšenie limitu, kedy daňové subjekty nebudú povinné podať daňové priznanie, ani zaplatiť daň.

Vzhľadom na významnú mieru daňových únikov identifikovaných v Konceptii daňových únikov na spotrebných daniach a tiež vzhľadom na rýchly vývoj nových výrobných postupov liehu a nových druhov alkoholických nápojov, ktorých charakteristiky sa prelínajú rôznymi kategóriami alkoholických nápojov, pristúpila SR ku koncepcne novému riešeniu problematiky zdaňovania alkoholu. Od 1. 1. 2012 nadobudol účinnosť zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov. Okrem opatrení na zamedzenie daňových únikov tento zákon obsahuje aj nový prístup k zdaňovaniu alkoholu, ktorého podstatou je zavedenie jednotnej sadzby spotrebnej dane na alkoholický nápoj.

Zároveň sadzba dane na jednotlivé druhy alkoholických nápojov, t. j. víno, lieh a pivo, zohľadňuje obsah alkoholu v konečnom výrobku tak, že sú pri zdaňovaní každého druhu alkoholického nápoja dodržané základné princípy smernice Rady 92/83/EHS. Zmenený prístup sa prejavil najmä v zdaňovaní

piva. Zároveň bolo zavedené zdaňovanie na tiché a šumivé fermentované nápoje, ktoré bolo po dvoch mesiacoch zrušené. Týkalo sa najmä medoviny a ovocných vín, ktorých cena sa po zohľadnení novej spotrebnej dane takmer strojnásobila.

Z hľadiska pripravovaných legislatívnych zmien v zdaňovaní alkoholu je aktuálna novela zákona, ktorá bola predložená do medzirezortného pripomienkového konania v júni 2013.

Ministerstvo financií v nej navrhuje, aby tlač kontrolných známk mohla vykonávať iba oprávnená tlačiareň – *Mincovňa Kremnica*, štátny podnik a zároveň je súčasťou návrhu zavedenie nových ochranných prvkov na kontrolnej známke.

V rovnakom období bola predložená aj novela zákona o spotrebnej dani z tabakových výrobkov, ktorá zavádza tlač kontrolných známk iba v štátnej tlačiarňi (rovnako ako pri kolkoch na alkohol) a zároveň je jej zámerom (www.It.justice.gov.sk):

- zaviesť označovanie kontrolnou známkou pri všetkých tabakových výrobkoch s cieľom eliminovať daňové úniky na spotrebnej dani z tabakových výrobkov,
- v rámci boja proti daňovým podvodom sprísniť obchodovanie s tabakovou surovinou a zaviesť zdaňovanie tabakovej suroviny (sušených tabakových listov),
- zlepšiť podnikateľské prostredie, a to znižovaním administratívnej záťaže najmä pre registrované subjekty, ako i zjednodušiť procesy registrácie nových daňových subjektov.

V zdaňovaní cigariet nastali v poslednom období aj zmeny v dôsledku prijatia smernice rady 2011/64/EÚ z 21. 6. 2011 o štruktúre a sadzbách spotrebnej dane z tabakových výrobkov, ktorej obsah bolo potrebné implementovať do národnej legislatívy. Smernica priniesla nasledovné zmeny:

- zrušenie referenčnej hodnoty najpredávanejšej cenovej kategórie cigariet a jej nahradenie koncepciou váženej priemernej ceny cigariet ako referenčnej hodnoty pre minimálnu spotrebnú daň z cigariet v členských štátoch Európskej únie,
- zvýšenie minimálnej spotrebnej dane z cigariet na 60 % váženej priemernej ceny cigariet, pričom minimálna sadzba spotrebnej dane z cigariet nesmie byť nižšia ako 90 €/1 000 kusov.

Uvedené zmeny bolo potrebné do národnej legislatívy implementovať s účinnosťou najneskôr od 1. 1. 2014. Národná rada Slovenskej republiky schválila ostatné zvýšenie spotrebnej dane z tabakových výrobkov od októbra 2012. Špecifická časť spotrebnej dane z cigariet sa zvýšila na 59,50 € za tisíc kusov, pričom percentuálna časť zostala nezmenená (23 % z ceny cigariet). Minimálna sadzba dane z cigariet je stanovená na 91 € za tisíc kusov.

Zoznam použitej literatúry

1. BAŠTINCOVÁ, A. a kol. 2007. *Účtovníctvo a dane podnikateľských subjektov II*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2007. 218 s. ISBN 978-80-225-2357-8.
2. BAŠTINCOVÁ, A., SOLÍK, J., VAŠEKOVÁ, M. 2012. *Účtovníctvo a dane fyzických osôb*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2012. 260 s. ISBN 978-80-225-3510-6.
3. BENKO, J. 2012. Daňový bonus na dieťa v roku 2012 a 2013. In Online magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2012. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/814/category/dane-a-odvody/article/danovy-bonus-na-dieta-2012-2013.xhtml>>. ISSN 1338-2187.
4. BENKO, J., SOLÍK, J. 2013. Daň z nehnuteľností v roku 2013. In Online magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2013. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/829/category/dane-a-odvody/article/dan-z-nehnutelnosti-2013.xhtml>>. ISSN 1338-2187.
5. BENKO, J. 2013. Daňové priznanie k dani z nehnuteľností 2013. In Online magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2013. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/828/category/dane-a-odvody/article/danove-priznanie-k-dani-z-nehnutelnosti-2013.xhtml>> ISSN 1338-2187.
6. DUBIELOVÁ, V. 2011. Daň z motorových vozidiel za rok 2011 (a zmeny od roku 2012). In Online magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2011. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/610/category/dane-a-odvody/article/dan-z-motorovych-vozidiel-za-rok-2011.xhtml>>. ISSN 1338-2187.
7. DUBIELOVÁ, V. 2012. Register účtovných závierok a elektronická komunikácia s daňovými úradmi sa posúva na rok 2014. In Online magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2012. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/815/category/dane-a-odvody/article/register-uctovnych-zavierok-elektronicka-komunikacia-posun-2014.xhtml>>. ISSN 1338-2187.
8. DUBIELOVÁ, V. 2012. Novela zákona o DPH s účinnosťou od 1. októbra 2012 a od 1. januára 2013. In Online magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2012. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/732/category/dane-a-odvody/article/novela-zakona-o-dph-s-ucin-nostou-1-oktobra-2012.xhtml>>. ISSN 1338-2187.
9. DUBIELOVÁ, V. 2012. Faktúry podľa zákona o DPH od 1.1.2013. In On-line magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2012. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/796/category/dane-a-odvody/article/faktury-podla-zakona-o-dph-od-1-1-2013.xhtml>> ISSN 1338-2187.
10. DUBIELOVÁ, V. 2012. Daň z motorových vozidiel za rok 2012. In On-line magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2012. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/821/category/dane-a-odvody/article/dan-z-motorovych-vozidiel-rok-2012.xhtml>>. ISSN 1338-2187.

11. DUBIELOVÁ, V. 2013. Výpočet čistej mzdy zamestnanca v roku 2013. In On-line magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2013. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/844/category/dane-a-odvody/article/vypocet-cistej-mzdy-zamestnanca-2013.xhtml>>. ISSN 1338-2187.
12. DUBIELOVÁ, V., SOLÍK, J. 2010. Energetické dane v Slovenskej republike. In *Účetníctví v procese světové harmonizace*. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze – Nakladatelství Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1685-1. s. 27-33.
13. DUBIELOVÁ, V., SOLÍK, J. 2012. Novela zákona o dani z príjmov od 1.1.2013 (zmeny v zákone o dani z príjmov). In Online magazín o podnikaní *Podnikajte.sk*. [online]. 2012. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/816/category/dane-a-odvody/article/novela-zakona-o-dani-zprijemov-1-1-2013.xhtml>>. ISSN 1338-2187.
14. Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky. 2013. *Výročná správa o činnosti finančnej správy za rok 2012*. [online]. Bratislava : Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, 2013. 92 s. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <http://www.financnasprava.sk/uploads/rozne/VS_FS_2012.pdf>.
15. GRŮŇ, L. 2001. *Dane včera, dnes a zajtra*. Bratislava : Eurounion, s. r. o., 2001. 315 s. ISBN 80-88984-28-9.
16. HARUMOVÁ, A. 2002. *Dane v teórii a praxi*. Bratislava : IURA EDITION, spol. s r. o., 2002. 240 s. ISBN 80-89047-39-4.
17. Koncepcia boja proti daňovým únikom na spotrebných daniach. [cit. 2012-07-31]. Dostupné na internete: <<http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=19563>>.
18. KUBÁTOVÁ, K. 2000. *Daňová teorie a politika*. Praha : Eurolex Bohemia, 2000. 225 s. ISBN 80-902752-2-2.
19. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, 2013. *Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov*. [online]. Bratislava : Ministerstvo financií SR, 2013. 11 s. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete: <<https://lt.justice.gov.sk/Document/DocumentDetails.aspx?instEID=1&matEID=6320&docEI=314112&docFormEID=1&docTypeEID=1&langEID=1&tStamp=20130618172231383>>.
20. LÉNARTOVÁ, G. 2004. *Daňové systémy*. Bratislava : Ekonóm, 2004, s. 39.
21. MÜLLEROVÁ, L., VANČUROVÁ, A. 2006. *Daně v účetnictví podnikatelů*. Praha : Aspi, a. s., 2006. 280 s. ISBN 80-7357-163-3.
22. OBERHAUSER, J. A. a kol. 2005. *Dane II*. Bratislava : SÚVAHA, spol. s r. o., 2005. 256 s. ISBN 80-88727-91-X.
23. PETRENKA, J. a kol. 2003. *DANE I. Úvod do daňovníctva*. Bratislava : SÚVAHA, spol. s r. o., 2003. 131 s. ISBN 80-88727-64-2.
24. SCHULTZOVÁ, A., BORODOVČÁK, M., NEUBAUEROVÁ, E. 2004. *Daňovníctvo v Slovenskej republike*. Bratislava : SÚVAHA, spol. s r.o., 2004. 311 s. ISBN 80-88727-77-4.
25. SCHULTZOVÁ, A., RABATINOVÁ, M. 2011. *Dane zo spotreby*. 2. vyd. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2011. 234 s. ISBN 978-80-2253-293-8
26. Smernica Rady č. 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny v znení neskorších predpisov.
27. SOLÍK, J. 2012. Zdaňovanie alkoholu a alkoholických nápojov v SR v kontexte daňovej harmonizácie. In *Účetníctví a auditing v procese světové harmonizace* : sborník z mezinárodní vědecké konference : Hotel Horizont, Špičák, 11. – 13. září 2012. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze. Nakladatelství Oeconomica, 2012. ISBN 978-80-245-1887-9, s. 117-121.

28. ŠIROKÝ, J. 2009. *Daně v Evropské unii*. Praha : Linde Praha, a.s., 2009. 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1.
29. Štatistický úrad Slovenskej republiky: *Priemerná mesačná mzda v hospodárstve SR v roku 2011*. [online]. [cit. 2013-07-31]. Dostupné na internete <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=35593>>
30. VELICHOVÁ, Ľ. 2013. *Didaktika daňovníctva – teória a prax*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. 122 s. ISBN 978-80-225-35663.
31. Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 378/2011 o spôsobe označovania platby dane.
32. Zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov.
33. Zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.
34. Zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.
35. Zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov.
36. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.
37. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.
38. Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov.
39. Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
40. Elektronické zdroje
<http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=6437>
www.financnasprava.sk
www.rozpocet.sk
www.euractiv.sk
www.rokovania.sk
http://www.mfsr.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categd=5197&documentId=9770
<https://lt.justice.gov.sk/Material/MaterialWorkflow.aspx?instEID=-1&matEID=6268&langEID=1>